

Pirmdiena, 2017. gada 9. oktobris

Kurzemnieks

LAIKRASTIŅŠ KURZEMEI

Psihiskā veselība.
Gunta Kalnieša
atmiņas.

9. lpp.

Skrējējas
Ludmilas Joces
izaicinājumi.

10. lpp.

Siltuma tarifs
Skrundā – kā
tas veidojas.

5. lpp.

Bioloģiskā vai
konvencionālā
lauksaimniecība.

6.-7. lpp.

Uzmanības apliecinājums Skrundas pedagogiem

5. oktobrī, kas kopš 1994. gada pasludināts par starptautiski svinamu Skolotāju dienu, Skrundas pedagogi apsveikti kultūras namā.

Darba jubilāre, Nīkrāces pamatskolas direktore Anita Sebeža pateicas Skrundas novada domes izglītības nodaļas vadītājai Ingai Flugrātei un kultūras nama menedžerei Lienei Krūmiņai par brīnišķīgo pasākumu Skolotāju dienā.

Izglītības nodaļas vadītāja Inga Flugrāte uzrunu sāka ar norādi, ka pasaulē skolotājus godina atšķirīgos datumos. Piemēram, Ķīnā tie ir grandiozi svētki, lai vairotu cieņu pret šo profesiju. Savukārt Libānā svinības rit veselu mēnesi – martā, kad pie mums ir Sieviešu diena. Ja tā būtu Skrundā, tad te būtu kupls un daiļš apsveicamo pulks. „Neatkarīgi no datuma, daudzi dzīvībai sastapti skolotāji paliek atmiņā uz mūžu. Tas ir apliecinājums, ka viņi mums dod ne vien gudrību, bet arī dvēselisku un dzīvesziņu,” sacīja I. Flugrāte.

Īpaši tika godināti pedagogi, kuriem šogad apaļa darba jubileja: Sellija Jansone, Mārīte Vanaga, Anita Sebeža (Nīkrāces pamatskola), Dace Ganiņa, Antra Zuntnera (Skrundas mūzikas skola), Baiba Melķe, Līga Grickus, Ilze Arājuma (Jaunmuižas pamatskola), Gita Rēdere, Una Ziņģe, Inese Pickaine, Sigita Grundberga, Egita Kurme, Gunta Brūvere, Maija Muižarāja, Sarmīte Veita (Skrundas vidusskola), Dace Štālberga, Anda Kaltiniece, Kristīne Dzene, Kristīne Strazda (pirmsskolas izglītības iestāde *Liepziedīņš*).

„Ļoti jauki, ka visi izglītības darbinieki tiek godināti vienkopus: gan vispārīzglītojošo, gan interešu izglītības, gan bērnudārzu pedagogi,” atzina Dace Štālberga, kura 40 gadus strādājusi par audzinātāju dažādos bērnudārzos, pēdējos gados *Liepziedīņā*. „Nākamajiem pilsoņiem mēs esam pirmie skolotāji. Valtī netiekam pietiekami novērtēti. Nav svarīga balva, bet kaut vai vienkāršs uzmanības apliecinājums.”

Dainas Tāfelbergas
teksts un foto

ĪSIZIŅAS

Balle senioriem

Kuldīgas pensionāru apvienība *Rumbiņa* līdz 16. oktobrim aicina pieteikties rudens ballei 21. oktobrī klubā *Poligons*. Līdzī jāņem groziņš, spēlēs *Alsungas muzikanti*. Pieteikties pa tālr. 28335824.

Bibliotēka – pagasta pārvaldē

Pelču pils jumta remonta laikā bibliotēka pārcelta uz pagasta pārvaldes zāli. Darba laiks nav mainīts, var saņemt tādus pašus pakalpojumus, jo krājums, kas palicis piln, ir pieejams.

Otra zinātniskā grāmata par Kuldīgu

12. oktobrī 16.00 Kuldīgas bibliotēkā svinīgā pasākumā notiks grāmatas *Kuldīga. Laiki, cilvēki, ainava* atvēršana. Šis ir jau otrs apjomīgais zinātniski pamatots darbs par pilsētu. Darba autore, profesore Aija Melluma saka: „Kuldīgas laiku var mērit ar cilvēku mūžiem – tas aptver apmēram 31 paaudzi.” 2014. gadā izdots pirmais apjomīgais pētījums – *Kuldīga. Pilsētībūvniecība un arhitektūra*.

Iespēja vingrot

Rumbas pagasta iedzīvotāji ik otrdienas vakaru 18.30 Ventas ciema *Bukaišos* aicināti uz vingrošanas nodarbībām (pilatēm), ko bez maksas vada Jeļena Miežīte. Pirmais reizē pulcējušies 17 vingrotāji.

Trešdien, 11. oktobrī:

- Par medicīnu – Māris Rēvalds.
- Hercoga Jēkaba tirgus iespaidi.
- Kas notiek Ēdolē.
- Baseins – cik drošs.

REDZĒJUMS

Bez aizspriedumiem

Maija Jankovska,
tāl. 63323021,
redakcija@kurzemnieks.lv

Jāatzīst, ka pēdējā laikā cilvēku garīgajai veselībai publiskajā telpā tiek pievērsta aizvien lielāka uzmanība. Sociālajos tīklos parādās dažādas kampaņas, lai apzinātos problēmu, ka par dažādām psihiskām problēmām sabiedrībā joprojām pastāv aizspriedumi.

Tā, piemēram, pirms kāda laiciņa ļoti populārs bija kāda video, kurā princis Viljams, sēžot pilī pie datora, inter-

„Nevar vienkārši pateikt – aizej pie ārsta, jo, visticamāk, tiksīm atgrūsti.”

netā čato ar skandalozo popmūzikas zvaigzni Lady Gaga un abi kopā apspriež, cik svarīgi ir par šo tēmu runāt, lai sabiedrībā valdošos uzskatus mainītu un cilvēki nebaidītos vajadzības gadījumā lūgt palīdzību. Kādā citā video bija atspoguļots, kā izskatītos, ja mēs viens pret otru fiziskajām traumām attiektos līdzīgi, kā to darām, ja kāds cilvēks saskaras ar psihiskām problēmām. Tiem, kuri cieš, piemēram, no depresijas, mēdz teikt, lai taču saņem sevi rokās un uz dzīvi paskatās no gaišās puses. Tas būtu tāpat, ja cilvēkam, kurš tikko salauzis kāju un mokās sāpēs, mēs nevis palīdzētu nokļūt slimnīcā, bet gan mierinoši teiktu, lai taču beidz tik ļoti fokusēties

uz kāju un koncentrējas uz pozitīvo – roka taču joprojām vesela...

Salīdzinājums starp to, kā izturamies pret fiziskās un garīgās veselības problēmām, ir spilgts. Kad cilvēkam ir paaugstināta temperatūra vai spēcīgas kakla sāpes, ir gluži normāli doties pie ārsta. Darba devēji saprot, ka smagi saaukstējies cilvēks nebūs nekāds darītājs – gluži dabiski, ka tiek paņemta slimības lapa, cilvēks kādu laiku var palikt mājās un ārstēties. Ja situācija smagāka un gadās nonākt slimnīcā, visiem ir ļoti žēl, bet tā jau dzīvē gadās.

Taču kā ir tad, ja cilvēku piemeklē smagas garīgās veselības problēmas un viņš nonāk psihiatriskajā slimnīcā? Tas jau ir citādi – tas nav gluži normāli... Bet, manuprāt, nav normāli, ka mēs psihiatriskās klīnikas ikdienas sarunās joprojām mēdzam dēvēt tādos nievājošos vārdos kā psihene vai trako nams.

Tas, ka joprojām tos lietojam, liecina, ka pagaidām par šo tēmu vēl nav runāts pietiekami. Lai gan dzirdēts, ka vērojami uzlabojumi, jo, saskaroties ar psihiskās veselības problēmām, cilvēki sākuši biežāk iet pie ārsta, tomēr mūsu informētība nebūt nav pietiekama. Arī pašai diemžēl nācies pieredzēt, ka tuvs cilvēks vairs tiešām netiek ar sevi galā, bet, kā viņam palīdzēt, man nebija ne jausmas. Nevar vienkārši pateikt – aizej pie ārsta, jo, visticamāk, tiksīm atgrūsti, taču atstāt vienu šādu cilvēku nedrīkst.

Rīt pasaulē tiek atzīmēta Garīgās veselības diena. Labi, ka tāda ir. Tā vajadzīga ne tikai tiem, kuri paši nonākuši grūtībās, bet gan mums visiem.

MANUPRĀT

Vai smuks un veselīgs?

Gatavojot rakstus *Kurzemnieka* jaunajam ielikumam *Vide: cik droša cilvēkiem*, lielo lauku saimniecību vadītāji apgalvoja: bioloģiska darbība bez ķīmikālijām lielos apmēros ir tikai teorētiska, turklāt tie, kuri izdod naudu par ķīmiski sintezētiem kaitēkļu apkarošanas un barības līdzekļiem savos laukos, dara to pēc protokola – apdomīgi un taupīgi. Ja miglotu visu un tā, ka raža kļūst patērētājam kaitīga, saimniecību piemeklētu bankrots, jo ķīmikālijas ir ļoti dārgas. Viņi gan šaubījās, vai visus priekšrakstus ievēro vidējie un mazie zemnieki, liekot aizdomāties, ka mūsdienās bez miglošanas ne plūme, ne ābols nebūs smuks un kārdinošs līdz pat vēlam rudenim. Savu daļu *ķīmijas* uz kultūraugiem uzsmidzina arī mazdārziņu īpašnieki. Aptaujātie iedzīvotāji pārliecināti: ja pērk tirgū no mazām saimniecībām, viss esot tīrs un veselīgs. Bet es dažkārt aizdomājos par to, manuprāt, īpaši veselīgo (jo bez *ķīmijas*), savā pilsētas dārzā līdzās mašīnu noslogotai ielai izaudzēto tomātu vai zemeni, ko ēdu pati un dāsni dodu arī mazbērniem.

Inguna Spuleniece,
tāl. 63350565, inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv

**Ja pamanāt ko interesantu,
nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.**

TRIS VIEDOKĻI

Pagājušonedēļ valdība beidzot apstiprināja Izglītības un zinātnes ministrijas rīkojuma projektu par mērķdotāciju sadali pašvaldību izglītības iestādēm šīgada atlikušajiem mēnešiem. Pedagogi visu septembrī nodzīvoja neziņā, ar kādu algu šajā mācību gadā varēs rēķināties.

Kāds ir naudas sadalījums Kuldīgas, Skrundas un Alsungas izglītības iestādēm, un kā vērtējams veids, kā valsts līmenī organizēts ikgadējais mērķdotācijas pārrēķins?

Izeja nav tālu jāmeklē

Inga Flugrāte, Skrundas novada pašvaldības izglītības nodaļas vadītāja:

– Man liekas, ka projekta melnrakstā skaitļi bija izrēķināti perfekti: pēc noteikumiem, bērnu skaita. Tur nevienu kļūdu neatradu. Interesu izglītībā summa augusi, par pārējo vēl grūti spriest. Bet kopējais finansējums ir lielāks nekā iepriekšējā kalendārajā gadā, jo mainījies mācību programmu skaits. Bērnu skaits ir apmēram tāds pats.

Man liekas absurdi, ka oficiālie skaitļi mums jāgaida līdz 3. oktobrim. Var runāt par melnrakstiem, kuri kādu laiku iepriekš zināmi, bet man tas neliekas normāli, jo tā nav loģiska lietu kārtība. Secīgi jābūt tā, ka Ministru kabinetā pieņem lēmumus, mēs tos izskatām un pašvaldībā apstiprinām. Tagad viss notiek ačgārnī. Cilvēkiem alga jāmaksā, pašvaldība varētu spītēties un teikt, ka nemaksās, jo nav vēl Ministru kabineta noteikumu, bet cilvēku taču žēl.

Var paskatīties, kā to dara Igaunijā, Lietuvā un citās valstīs, un vienoties par citu principu. Piemēram, varētu būt tā, ka pārrēķins notiek atbilstoši kalendārajam gadam, lai mēs jau oktobrī vai novembrī zinātu, kas gaidāms 1. janvārī. Vai arī varētu būt līdzīgi kā Igaunijā, kur pārrēķins attiecīgajam mācību

gadam notiek oktobrī vai novembrī, balstoties konkrētā mācību gada situācijā, taču jaunā mācību gada sākumā, pirms bijis pārrēķins, nauda tiek piešķirta pēc iepriekšējā mācību gada aprēķiniem. Tad nebūtu šādas nervozēšanas, neguļot cauru nakti un domājot, kas un kā būs. Prognozējamībai jābūt.

Programmas nodrošinātas visur

Santa Dubure, Kuldīgas novada pašvaldības izglītības nodaļas vadītāja:

– Ir apstiprinājusies prognoze, ka skaitliski lielākajās skolās finansējums pedagogu algām ir lielāks, un tas ļauj iestādes vadītājam paaugstināt samaksu par likmi, kā arī par papildu pienākumiem, ne tikai par stundu vadīšanu. Mazākajās skolās laukos, kur ir 70–80 bērnu, naudas sadale pedagogiem nodrošina valsts noteiktās zemākās likmes – 100% mācību programmas izpilde tiek nodrošināta, bet naudas absolūti nepietiek skolas administrācijai, atbalsta personālam. Jo mazāka skola, jo grūtāk organizēt procesu.

Varu piekrist, ka normāli būtu skolotāju atalgojumu zināt jau pirms mācību gada, bet jāsaprot arī šī darba specifika. 1. septembrī skolēnus vēl tikai skaitām. Balstoties reālajā skaitlī, ministrijā notiek

aprēķins, un arī tam vajadzīgs laiks. Tomēr aprēķināšanai būtu jāiekļaujas tādā laikā, lai septembra beigās pedagogi jau saņemtu algu. Šobrīd par septembri rēķinām, ņemot vērā tos skaitļus, kas ir dokumenta projektā, pats dokuments tiek apstiprināts tikai oktobra sākumā. Tas nav īsti normāli.

Skolotājs nostrādājis – algas nav

Aīda Vanaga, Alsungas novada pašvaldības izglītības pārvaldes vadītāja:

– Interesu izglītībai finansējums ir tāds pats – ir tikpat daudz stundas, cik iepriekš. Pamata un vispārējai izglītībai kopīgais skaitlis par gada pēdējiem četriem mēnešiem nav mazāks. Visam nauda it kā ir. Ja mērķdotācija apstiprināta tikai 3. oktobrī, skolotāji visu mēnesi nostrādājuši, nezinot, vai saņems konkrēto atalgojumu. Mēnesis pagājis, skolotāji nostrādājuši, bet algas nav. Tā ieskaitīta tikai 5. oktobrī – nedēļu vēlāk, nekā būtu jābūt. Es domāju: nevienā darba vietā tā nav, ka cilvēki mēnesi nostrādā, atalgojumu nezinot. Tam vajadzētu notikt agrāk – septembra pirmajās nedēļās. Tad viss būtu kārtībā, jo līdz septembra beigām varētu norēķināties par to, ko skolotājs padarījis.

Maija Jankovska

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kas jums palīdz saglabāt dzīvesprieku?

Megija Valkovska, mācās tehnikumā: – Ja spīd saulīte, optimisms vienmēr ir tāpat. Bet lietainās dienās no rīta jāiedzer kafija un jāsmaida, tad garastāvoklis būs labs. Rudenī kokiem lapas ir krāsainas, arī par to prieks.

Selina Gertnere, studente: – No cilvēka paša atkarīgs tas, kā viņa diena noritēs un kā viņš notiekošo uztvers. Vasarā biju Norvēģijā – tur visi cilvēki tik smaidīgi, jauki un dzīvespriecīgi. Esmu atgriezies un cenšos arī sevī neko negatīvu neieļaut, lai visu laiku būtu priecīga. Neuzņemt negatīvo nozīmē šo to laist garām. Drēgnajos rudens vakaros un ziemā var dedzināt sveces, lai uzlabotu omu.

Daina Ventniece, strādā *Eksprespastā*: – Manī dzīvesprieks vienkārši ir – iedzimis, jo māte ir ļoti optimistiska. Gadās jau arī melnās dienas. Tajās cenšos citus netraucēt, sevī visu pārdomāju un ar savām problēmām neuzbāžos. Pagatavoju kaut ko garšīgu. Darbs ārstē. Ja ir ļoti grūti, vajag rakt zemi.

Anita Turlute, strādā valsts iestādē: – Laba filma uzlabo noskaņojumu. Man patīk romantiskās. Arī labu grāmatu var palasīt. Vienu un to pašu varu lasīt vairākas reizes, ja zinu, ka no tās garastāvoklis uzlabojas. Tāda ir, piemēram, viena amerikāņu grāmata *Dzimtais akmens* par studentiem arhitektiem – ļoti laba.

Kristīne Vitkovska, aprūpētāja: – Labi draugi, forša ģimene, ticība Dievam un kalpošana draudzē palīdz optimismu saglabāt. Īpašas receptes nav, kā būt priecīgai. Uznāk kādreiz drūmums, bet, ja pārdomā, ka daudziem klājas vēl sliktāk, saprotu, ka nav nemaz tik daudz iemeslu justies slikti.

Ivars Zvingulis, pensionārs: – Pašam jācenšas uzturēt labu garastāvokli. Palasu labu literatūru, palutinu sevi ar labāku ēdienkarti un eju uz baznīcu: pielūdzu Dieviņu, eju pie dievgalda. Kādreiz var aizbraukt ekskursijā, lai labāks prāts.

Jolanta Hercenberga, Lāsmas Reimanes foto

Lai elektrība būtu visu laiku

Akciju sabiedrība *Sadales tīkls* Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā atjauno elektrotīklu 82 km garumā, tā medijus un pašvaldību pārstāvjus informēja valdes loceklis un tehniskais direktors Raimonds Skrebs.

Viņš stāstīja par uzņēmuma darbu, lielākajiem īstenotajiem un plānotajiem projektiem elektroapgādes uzlabošanai Kurzemē, skaidroja, kā tiek plānoti ieguldījumi un kā – tīrītas elektrolīniju trases. Klātienē varēja redzēt, kā Rendas pusē tiek nomainīti gaisvadu elektrolīniju balsti un tīrītas elektrolīniju trases.

„Katru gadu pilnībā jāatjauno vismaz 2% elektrotīkla jeb vidēji 1600 km elektrolīniju.”

Šogad trijos mūsu novados uzņēmums atjaunos 63 km vidējā sprieguma līniju, 19 km zemsprieguma gaisvadu līnijas pārbūvēs par kabeļu līnijām, rekonstruēs vai no jauna būvēs 24 transformatoru apakšstacijas. R.Skrebs sevišķi pieminēja Skrundas apakšstaciju, kas tiek būvēta pilnīgi jauna. Šajos darbos tiks ieguldīts 1,1 miljons eiro.

PRIORITĀTE – TRAŠŪ TĪRĪŠANA

R.Skrebs uzsvēra, ka elektroapgādi ietekmē vēsturiskais mantojums, laika apstākļi un trešo personu darbība. Lai panāktu labu un drošu piegādi, uzņēmums ievieš viedās tehnoloģijas: īpašus skaitītājus, attālinātu kontroli utt. „Esam pateikuši, ka nākamās piecus gadus *Sadales tīkls* tarifu nekustinās, lai gan ir inflācija un citi mainīgi faktori. Centīsimies izmantot iekšējo efektivitāti,”

sacīja speciālists un uzsvēra, ka lielākās problēmas elektroapgādē rada tas, ka liela daļa līniju iet pa mežiem un aizaugušām vietām. „Piecas septiņas reizes gadā ir spēcīgi vēji vai sniegs, kad gaisa līnijas ir apdraudētas un tiek ietekmēta piegāde. Turklāt esam viena no zālākajām valstīm Eiropā. Līdz ar to prioritāte ir tīrīt trases.”

Tā īsti pie šī darba varēts ķerties pēc aizsargjoslu likuma uzlabojumiem 2013. gadā. Gadā jāiztīra vidēji 5400 km līniju, katra – reizi četros gados. Lai to izdarītu, papildināts uzņēmuma tehniskais parks, tagad ir piemērota tehnika, lai ātri var piekļūt līnijām jebkurā vietā. „Pagājušajā gadā sākām, un turpināsim aizvien aktīvāk strādāt zem sprieguma – līniju neatslēdzot. Zemsprieguma līnijās tā strādājam apmēram 40% gadījumu, nākotnē to plānojam arī augstsprieguma līnijās, cik tas tehnoloģiski būs iespējams,” skaidro R.Skrebs.

GADĀ VIDĒJI 1600 KM

„Katru gadu pilnībā jāatjauno vismaz 2% elektrotīkla jeb vidēji 1600 km līniju. Ieguldām 100 miljonus eiro, un ar šādu naudu varam katru līniju atjaunot reizi 50 gados. Plānveidīgi

Pašvaldību un mediju pārstāvjiem par *Sadales tīklu* darbu stāsta uzņēmuma valdes loceklis un tehniskais direktors Raimonds Skrebs.

to darām tur, kur bojājumi ir visbiežāk,” stāstīja R.Skrebs un uzsvēra, ka ievērojami samazinājies gan bojājumu skaits, gan laiks, uz kādu klientiem tamdēļ atslēgta elektrība.

Šogad Kuldīgas novadā bija plānots īstenot 12 projektus, ieguldot vairāk nekā 475 000 eiro. Vairāki jau pabeigti, bet citi turpinās. Elektrotīkls atjaunots un pārbūvēts Gudenieku, Rendas, Turlavas, Vārmes, Laidu un Kurmāles pagastā. Novadā paredzēts atjaunot 25 km vidējā sprieguma elektrolīniju, 12,7 km zemsprieguma gaisvadu elektrolīnijas pārbūvēt par kabeļu līnijām, atjaunot vai būvēt 16 transforma-

„Elektroapgādē lielākās problēmas rada tas, ka liela daļa elektrolīniju iet pa mežiem un aizaugušām vietām.”

toru apakšstacijas.

R.Skrebs minēja arī uzņēmējdarbības atbalstu: „Mums vienīgajiem Latvijā ir tāda uzņēmējdarbības veicināšanas forma, ka pieslēguma maksu var dabūt atpakaļ, ja jauda tiek izmantota efektīvi. Pieslēguma būvniecībai piedāvājam arī atlikto maksājumu, ja ir bankas garantijas. Klientiem tiek piedāvāts pilna servisa pieslēgums, kad nokārtotas arī visas būvniecības formalitātes.”

Runātājs piebilda, ka daudz-

jos līniju kilometros elektrības patēriņš tomēr ir mazs: „Latvijā vairs nevajadzētu būvēt klāt nevienu kilometru, bet gan domāt, kā noslodzi palielināt. Tāpēc tarifā ieviesta maksa par jaudu. Ir iespēja no pieslēguma atteikties uz sešiem mēnešiem, vairākus mēnešus jaudas pieslēgumu apvienot vienā u.tml.” Par citiem uzņēmuma pakalpojumiem var lasīt: www.sadalesstikls.lv.

Iveta Grīniņa
Lāsmas Reimanes foto

Skrundā ceļ jaunu veikalu

Skrundā top Dundagas uzņēmuma *Gabriēla* veikals.

Uzņēmuma *Gabriēla* veikala būvniecība rit strauji, bet vēl netiek prognozēts, kad tas varētu vērt durvis pircējiem.

Tas tiek celts uz īpašnieka privātās zemes Raiņa ielā 6, kas robežojas ar Rīgas–Liepājas šoseju. Būvuzņēmums ir pats pasūtītājs. Celtniecība sākās pavasarī. Kā norāda būvuzraugs Reinis Mārtinsons, līdz šim viss ritējis raiti, turpmākais atkarīgs no laika apstākļiem. Iespējams, objekts būs gatavs jau līdz gada beigām.

Skrundenieki novada domē jau interesējušies par darba vietām. *Gabriēlas* pārstāvji vēl nevēlējas teikt, kad veikals varētu būt vaļā.

Dainas Tāfelbergas
teksts un foto

Eksperimentālais reiss atcelts

No 11. oktobra tiks slēgts reiss Kuldīga–Aizpute–Liepāja 11.50 darb dienās no Kuldīgas. Autoostas vecākā kasiere Elita Kalniņa skaidro, ka tas bija eksperiments. Autobuss no Liepājas izbrauca 9.00 un caur Aizputi devās uz Kuldīgu. Turpmāk tas brauks tikai līdz Aizputei un atpakaļ uz Liepāju. Pavisam starp Liepāju un Kuldīgu dienā kursē septiņi autobusi. Daži iet caur Aizputi, daži – caur Skrundu.

MEDIĶI INFORMĒ

Saindējas ar dūmiem, krīt no motorollera

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe **Dārta Girgensone**.

No 29. septembra līdz 5. oktobrim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 73 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti 33 cilvēki, no tiem septiņi bērni. Sešas sievietes un tikpat vīrieši bijuši alkohola reibumā.

Divas topošās māmiņas aizvestas uz dzemdību nodaļu. Nedēļas laikā bijusi viena krimināltrauma Laidu pagastā, kur kādu sievieti sakodis svešs suns. Cietusī atteikusies doties uz medicīnas iestādi.

31 gadu vecs vīrietis saelpojies dūmu sveces indīgos dūmus un ar sakairinātiem elpceļiem nogādāts slimnīcā. 67 gadus vecs vīrietis paslīdējis, kāpjot no graudu vedēja. Kritis uz labā sāna un ar sasitumu aizvests uz slimnīcu. 66 gadus veca sieviete, braucot ar motorolleru, strauji bremzējusi un nokritusi. Ar virspusēju galvas ievainojumu viņa nogādāta slimnīcā. 74 gadus veca sieviete kā pasažiere cietusi divu automašīnu sadursmē un guvusi smadzeņu satricinājumu. Deviņgadīgai meitenei, spēlējoties un skraidot ap daudzstāvu māju, kāja līdz celim iesprūda pagraba režģī. Ar virspusēju savainojumu viņa nogādāta slimnīcā. 14 gadus vecs zēns vēris durvis un ar roku uzspiedies durvju stiklam, bet tas saplīsis. Puika sagriezis plaukstu un tās pamatni.

Uzklausīja Iveta Grīniņa

VUGD INFORMĒ

Uz ceļa izbirst baļķi

5. oktobrī 7.14 ugunsdzēsēji glābēji izsaukti uz Rendas pagastu, kur uz ceļa izbīruši baļķi. Brauktuve no tiem atbrīvota.

KAIMIŅOS

SABILĒ

Otrā Āboldiena klāt

14. oktobrī Sabilē otrreiz tiks svinēta Āboldiena. Svētki sāksies 14.00 ar ražas izrādīšanu, tie notiks *Sabiles sidra* pagalmā un radošajā noliktavā (Rīgas ielā 22). Līdz 16.30 būs atvērta darbnīca *Ābolampeļi*. No 17.00 līdz 19.30 uzstāsies sieviešu ansamblis *Gaisma* no Stendes, tenors Edgars Vesmanis no Sabiles un Liepājas mūziķis Fēlikss Ķīgelis. No 17.00 ieeja pasākumos par maksu, bez maksas varēs apmeklēt tādu uzvārdu īpašnieki kā Āboliņi, Ābeles, Ābolītiņi u.tml. (parādot personas dokumentu).

Dāvina siltumu

Sabiles aprūpes biedrības *Kalme* veco ļaužu nama iemītnieki, sagaidot Starptautisko senioru dienu 1. oktobrī, saņēmuši dāvanu no Talsu novada pašvaldības – centrālāpkuri. Septembrī divās nedēļās SIA *SAN B* brigāde 1920. gadā celtajā namā krāsnis nomainīja pret centrālāpkuri ar granulu katlu. Biedrība *Kalme* par savu naudu tam izveidoja vietu, nojaucot palīgtempu starpsienu, flīzējot sienas un grīdu.

KALVENĒ

Skolai 95 gadi

21. oktobrī 15.00 Kalvenes pamatskolā sāksies 95. jubilejas salidojums. Informācija pa tālr. 63497147. No 16. oktobra skolā zālē būs apskatāma absolventa Agņa Karlsona fotogrāfiju izstāde *Bērnības atmiņas*.

JŪRKALNĒ

Iekārto ekspozīciju

Vētru muzejā pašlaik tiek iekārta ekspozīcija un 18. novembrī ir beigu termiņš, stāsta Jūrkalnes pagasta pārvaldes vadītājs Gunars Reķis. „Tajā būs Latvijas zemūdens kultūrvēsturiskais mantojums: Baltijas jūras stihijas upuri – kuģu vraki, pludmalē atrastas un no dzelmes izceltas senlietas un cita zemūdens atribūtika. Plānojam, ka pēc atklāšanas muzejs darbosies visu gadu, ne tikai vasarā.” Tautas nama otrais stāvs tiek veidots kā improvizēts nogrimis burinieks.

ZLĒKĀS

Labo ceļu, būs gaiši

Zlēkās sāka grants ceļa atjaunošana 1,9 km posmā, tāpēc daļēji tur būs ierobežota satiksme. Tas ir apvedceļš gar Ventmalu, kas no Piltenes ceļa ved uz uzņēmumu *Bērzi plus*. Darbu dara *Ostas celtņieka* apakšuzņēmējs *Jaunie ceļi*. Savukārt pagasta centrā Kuldīgas uzņēmums *Sigma Elektro* ierīko apgaismojumu pie daudzdzīvokļu mājām, kultūras nama, baznīcas un atpūtas vietas, stāsta pārvaldes vadītāja Daiga Cekule.

Amerikas kolēģi radioloģijas nodaļā

„Viesprofesori ar lielu interesi apskatīja mūsu jauno datortomogrāfijas aparātu un vēlējas pie tā nofotografēties – viņiem tāda vēl nav. Visvairāk viņus izbrīnīja fakts, ka tāds ir nelielā slimnīcā ārpus Rīgas,” tā par Amerikas kolēģu viesošanās Kuldīgā saka radioloģis Andris Laganovskis.

Ziemeļamerikas Radiologu biedrības pārstāvji pagājušonedēļ apmeklēja SIA *Vizuālā diagnostika* radioloģijas nodaļu, bet pie reizes apskatīja Kuldīgas slimnīcu. Te viesojās pasaulē ievērojami radiologi: profesors Ēriks K. Polsons (ASV), Uei Pua (Singapūra) un Džūlija A. Camboni (Itālija). Vizītē profesorus pavadīja Latvijas Radiologu asociācijas viceprezidents, profesors Ardis Platkājis un *Vizuālās diagnostikas* radiologi Inese un Andris Laganovski.

„Šķita, ka slimnīca un nodaļa viņiem ļoti patika. Kuldīgā viesi bija trīs stundas. Šis bija vairāk izklaides, nevis darba brauciens. Vēl viesi apmeklēja divas lielās universitātes klīnikas – Austrumu un Stradiņa slimnīcu, kurās viņiem rādīta gan vecākā

Ziemeļamerikas Radiologu biedrības profesoru uzņemšana Kuldīgas slimnīcā. No kreisās: radiologi Andris un Inese Laganovski, Latvijas Radiologu asociācijas viceprezidents Ardis Platkājis, viesi: profesors Ēriks K. Polsons (Erik K. Paulson; ASV), Uei Pua (Singapūra), Džūlija A. Camboni (Giulia A. Zamboni; Itālija).

aparātūra, gan jaunākā,” teica A. Laganovskis.

Kā skaidro *Vizuālās diagnostikas* izpilddirektore asistente Katrīna Priede: „Vizīti rīkoja Latvijas Radiologu asociācija,

kurā vadītāja profesore Maija Radziņa labi zina, ka Kuldīgas radioloģijas nodaļa ir vislabāk nokomplektētā ārpus Rīgas. Viņa arī noorganizēja kolēģu braucienu uz Kuldīgu. Viesprofesori Latvijā

bija visu nedēļu, vadīja mācības un praktiskās nodarbības, tikās ar kolēģiem.”

Iveta Grīniņa
SIA *Vizuālā diagnostika*
arhīva foto

Bezdarbs samazinājies

Bezdarbs mūspusē sarucis, taču šobrīd bezdarbnieku rindās atgriežas sezonas strādnieki, tā Kuldīgas novada pagastu pārvalžu vadītāju sanāksmē stāstīja Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Kuldīgas filiāles vadītāja Sandra Krinkele.

Viņa informēja, ka šīgada deviņos mēnešos reģistrēto bezdarbnieku skaits samazinājies par 25%. „Šogad bezdarbnieka statuss mūsu filiālē piešķirts ap 1000 cilvēkiem, bet to zaudējuši 1500. Apmēram puse atradusi darbu. Vēl ir tādi, kuri šo statusu zaudējuši, jo nav pildījuši vienošanos ar aģentūru. Pieaudzis ilgstošo bezdarbnieku skaits – 35%, bet samazinājies jauniešu īpatsvars – 18%.”

NE VIENMĒR GRIB

S. Krinkele uzteica sadarbību ar pašvaldību skolēnu vasaras nodarbinātības programmā. Darbu pusaudžiem piedāvājusi Īvandes, Padures, Kurmāles, Rumbas, Turlavas un Gudenieku pagastu pārvalde. Tas tiks darīts arī nākamgad. Taču visos pagastos nav varēts strādātājus atrast – no jauniešiem dzirdēts, ka par *tādu naudu* viņi to nedarišot.

Vēl filiāles vadītāja informēja par algotajiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem. Pagastu pārvalžu vadītāji izteicās, ka problēmas ir ar bezdarbniekiem, kuri disciplīnas pārkāpumu dēļ no šīs programmas tiek izslēgti. „Pēc trim mēnešiem viņi atkal reģistrējas; lai saņemtu pabalstu, piesakās rindā, un mums viņi atkal jāņem darbā, lai gan skaidrs, ka viņi nestrādās, – gadu gaida rindā, divas dienas pastrādā, un viss,”

tā teica Gudenieku pārvaldes vadītāja Daina Bērende.

S. Krinkele sacīja, ka pagaidu darbiem naudas pietiekot, pat rasta iespēja Skrundas pašvaldībai piešķirt papildu vietas. Viņa atgādināja, ka brīvās darba vietas jāreģistrē NVA mājaslapā. Mūžizglītības programmas strādājošajiem aģentūra vairs nekoordinē – to pārņēmusi Valsts izglītības attīstības aģentūra.

BĒRNU UZTURĒŠANĀS SOS CIEMATOS – DĀRGA

Kuldīgas novada bāriņtiesas vadītāja Inta Sūna informēja, ka palielināta maksa par pašvaldības bērnu uzturēšanos SOS ciematos – tā tagad ir nepilns tūkstošis eiro mēnesī. Alternatīvajā aprūpē atrodas deviņi bērni. Viņa atzina, ka Kurzemē audžuģimeņu aktivitāte ir mazāka nekā citur Latvijā.

Pārvalžu vadītāji jautāja, vai vecāki, kuru bērnus uzaudzina valsts, pēc tam var no atvasēm prasīt palīdzību vecumā. I. Sūna atbildēja, ka tas, ka vecāki par bērniem nav rūpējušies, dažreiz pat jāpierāda tiesā.

Domes priekšsēde Inga Bērziņa informēja, ka 17. oktobrī plānota Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa vizīte Kuldīgā, ar Prezidenta kanceleju tiek saskaņota darba kārtība.

Domes izpilddirektore vietniece Agnese Buka lūdza no pārvalžu vadītājiem informāciju, kur pagastu centrā naktīs tiek izslēgti apgaismojums. Viņa uzsvēra, ka visur centros naktīs tam jābūt, un aicināja pārbaudīt, vai lampas nav ieaugušas krūmos.

Iveta Grīniņa

Nauda transportam vai īrei

Ja darbs atrasts attālāk no dzīvesvietas, Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) piedāvā transporta vai īres kompensāciju t.s. reģionālās mobilitātes atbalstu.

Bezdarbnieki, kuri darbu atraduši attālāk no dzīvesvietas, pirmos četrus mēnešus var saņemt naudu transporta vai dzīvojamās telpas īres izdevumu kompensācijai. Ieguvēji ir gan darba meklētāji, gan darba devēji, jo savam uzņēmumam viņi var atrast speciālistus no citām pilsētām vai novadiem.

Programma ir spēkā kopš 2013. gada. Šādu atbalstu kopumā saņēmuši 915 strādājošie, tostarp šī gada deviņos mēnešos – 204 cilvēki. Visvairāk atbalsta saņēmēju ir tajās vietās, kuras apkalpo NVA filiāles Kuldīgā, Rēzeknē, Ludzā, Balvos un Cēsīs.

Kuldīgas filiāles vadītāja Sandra Krinkele paskaidroja, ka Alsungas, Skrundas un Kuldīgas novadā šis pakalpojums ir pieprasīts. Pērn atbalsts sniegts 23 klientiem, salīdzinājumam – visā Latvijā bijis vairāk tikai Latgalē. Šogad palīdzēts 16 cilvēkiem.

NVA Kuldīgas filiāles klienti brauc strādāt:

- no Gudeniekiem, Vārmes, Rendas, Laidiem un Kabiles uz Kuldīgu;
- no Kuldīgas uz Tukuma, Ventspils, Babītes un Alsungas novadu, uz Aizputi, Skrundu, Kalvenes pagastu;
- no Skrundas uz Nīcas un Saldus novadu, Liepāju, Kalveni;
- no Alsungas uz Ropažu novadu, Paduri, Laidzi un citur.

Kā un cik var saņemt

Maksimālā kompensējamā summa, kuru var saņemt četrus mēnešus, ir 400 eiro. Par pirmo mēnesi nodarbinātais var saņemt avansu līdz 145 eiro. 10 dienu laikā pēc mēneša beigām nodarbinātajam NVA jāiesniedz sabiedriskā transporta biļetes vai degvielas izdevumus apliecinājošus dokumentus, vai dzīvojamās telpas īres izdevumus apliecinājošus dokumentus. Savukārt par nākamajiem trim mēnešiem atbildību aprēķina, ņemot vērā faktiskās izmaksas par pirmo mēnesi, bet nepārsniedzot 85 eiro mēnesī.

Lai pieteiktos reģionālās mobilitātes atbalstam:

- cilvēkam vismaz divus mēnešus pirms darba attiecību uzsākšanas jābūt reģistrētam NVA kā bezdarbniekam;
- darbavietai jāatrodas vismaz 20 vai vairāk km no deklarētās dzīvesvietas;
- NVA jāpiesakās vismaz 10 darba dienu laikā no darba attiecību uzsākšanas.
- vakancei vismaz nedēļu pirms darba attiecību uzsākšanas jābūt reģistrētai NVA filiālē vai publicētai aģentūras CV/Vakanču portālā;
- darba attiecībām jābūt nodibinātām uz nenoteiktu laiku;
- algai jābūt vismaz valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā, bet ne lielāka par divām.

Vairāk informācijas par nodarbināto personu reģionālās darba mobilitātes veicināšanu var uzzināt NVA filiālē vai NVA mājaslapas www.nva.gov.lv sadaļā *Klientiem*.

Inguna Spuleniece

TARIFA MAIŅA SILTUMAPGĀDI NEMAINĪS

Skrundas novada deputāti jau mēnesi spriež par izmaiņām apkures maksā, jo līdz ar kurināmā piegādātājas Latvijas gāzes reorganizāciju mainījusies norēķinu sistēma, un vienlaikus Skrudas komunālā saimniecība (SKS) vēlas mainīt arī ražošanas izmaksu sadaļu.

Palika pie iepriekšējā tirgotāja

SKS valdes pārstāvis Kaspars Kutuļskis norāda, ka, šovasar pēc gāzes tirgus atvēršanas rīkojot cenu aptauju, uzņēmums nolēmis palikt pie līdzšinējā piegādātāja – Latvijas gāzes.

SKS piedāvā apstiprināt savu tarifa variantu visai sezonai, lai šī sadaļa nebūtu ik mēnesi jāpārskata domes sēdē. Mainījies tas, ka turpmāk dabasgāze tiks iepirkta nevis kubikmetros kā iepriekš, bet megavatstundās. Būtībā cenu tas nemaina, tikai aprēķina metodiku.

LIELĀKAS PAŠU IZMAKSAS

Tā kā apkures sezona jau sākusies,

deputāti bija vienprātīgi, ka par gāzi būs jāmaksā tā, kā to paredz iepirkums. Taču atlikts lēmums par otru sadaļu, ko SKS rosinājusi pārskatīt.

K.Kutuļskis stāsta, ka kopš 2009. gada, kad apstiprināts līdzšinējais tarifs, mainījušās ražošanas izmaksas: ievērojami kāpusi elektrības cena, ieviesta abonēšanas maksa par pieslēgumu, sadārdzinājusies degviela, paaugstināta valsts noteiktā minimālā alga, kas nākamgad atkal kļūs lielāka. Pa šo laiku nolietojusies pamatlīdzekļi, arvien vairāk naudas vajag remontam. Šogad ļoti daudz darba bijis, lai gādātu par to, ka apkures katli ir droši lieto-

jami. Tāpat būtiski pieaudzis dabas resursu nodoklis, kas arī iekļauts ražošanas izmaksās.

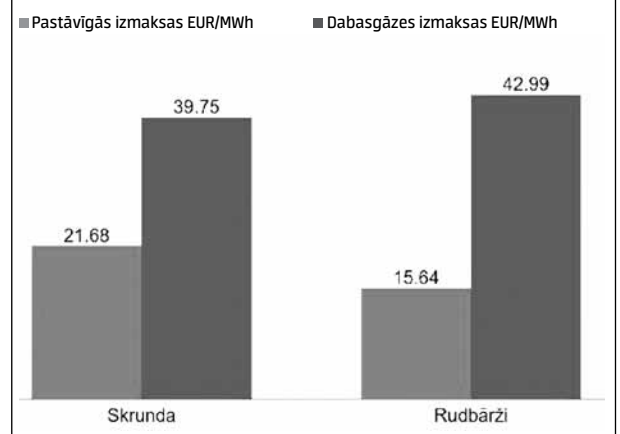
NEBŪS DĀRGĀK KĀ CITUGAD

K.Kutuļskis piebilst, ka, salīdzinot maksu desmit gadus, par kuriem uzņēmumam ir ziņas (publicētas arī www.sks.lv), plānotās izmaiņas nepārsniegs iepriekšējo augstāko līmeni, jo bijušas tādas apkures sezonas, kad maksāts vēl vairāk. „Būtībā atgriezīsimies 2015./2016. gada tarifā, kādu iedzīvotāji jau pieredzējuši,” tā SKS vadītājs.

Apkures tarifs Skrudas novadā veidojas no divām daļām:

- mainīgās, kas atkarīga no gāzes cenas tirgū,
- pastāvīgās, kurā iekļauti siltuma piegādātāja izdevumi jeb ražošanas izmaksas.

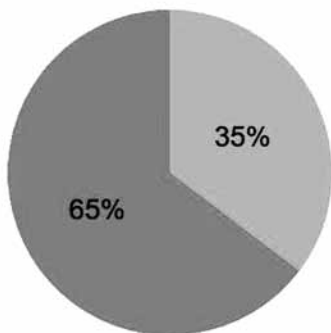
Apkures tarifa sastāvdaļas 2017./2018. gada sezonā

Siltumapgādes procentuālais sadalījums Skrundā:

ražošanas izdevumi ir lielāki nekā maksa par kurināmo.

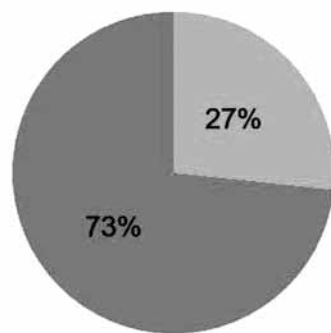
■ Ražošanas izmaksas EUR/MWh ■ Dabasgāzes cena EUR/MWh

Siltumapgādes procentuālais sadalījums Rudbāržos:

ražošanas izdevumi ievērojami lielāki nekā maksa par kurināmo.

■ Ražošanas izmaksas EUR/MWh ■ Dabasgāzes cena EUR/MWh

Pirms tam bija briesmīgi

Gazifikācija Skrundā bija vērienīgs darbs šī gadsimta sākumā, atceras toreizējais pašvaldības vadītājs Viesturs Melķis.

Gāzes apkures sistēma ekspluatācijā nodota ar publiskām svinībām, piedaloties daudziem iedzīvotājiem, kuri beidzot bija sagaidījuši solīto: lētu un labu apkuri. „Ja nemaldos, pirms tam Skrundā bija kādas septiņas katlumājas apšaubāmā stāvoklī,” teic V.Meļķis. „Arī kurināmais tāds nekāds – reizēm sveda pat pilnīgi slapju malku, no kuras siltuma maz. Katrā katlumājā pa četriem kurinātājiem, starp tiem arī dažs

tāds, kas vai nu atnāca uz darbu, bet strādātājs nebija, vai neatnāca vispār. Iedzīvotāji bieži sūdzējās, ka dzīvokļos ir ļoti auksti. Līdz ar gazifikāciju ražošanas izmaksas samazinājās un par aukstumu neviens vairs nesūdzējās. Gluži otrādi – bija neapmierināti, ka par karstu un logi jātur vaļā.”

IZDEVĪGĀK NEKĀ MALKĀ

V.Meļķis bija viens no tiem, kurš savu privāto māju pieslēdza centralizētajai siltumapgādei, saglabājot arī malkas apkuri. Lai gan kopš tā laika gāzes cena ievērojami cēlusies, saimnieks rēķina, ka

izmaksas ir gandrīz tādas pašas, kā kurinot ar malku: „Varbūt nedaudz dārgāk ir, rēķinot tīri pēc megavatstundām, kuras malkai neviens nerēķina. Taču atkrīt visas tās klapatas ar sagādi, skaldīšanu, žāvēšanu, ienešanu, kurināšanu, pelnu iznešanu. Lielākās izmaksas bija, ierīkojot apkures sistēmu, bet tagad tās ir daudzreiz lielākas nekā pirms 15 gadiem, tāpēc jaunu pieslēgumu nav. Privātajām mājām, kā arī dažiem daudzdzīvokļu namiem Skrundā ir tiešais līgums ar Latvijas gāzi, tāpēc komunālās saimniecības administrācijas izmaksas un tarifa maiņa tos nesatrauc.”

Diskutē metodikas dēļ

Domes deputāti pēc vairākkārtējas spriešanas konceptuāli vienojušies par jaunā tarifa aprēķināšanas metodiku, taču galīgais lēmums atlikts līdz mēneša beigām.

SKS uzdots inventarizācija, lai būtu pilnīga skaidrība par siltumapgādes iekārtu tehnisko stāvokli un nepieciešamajiem ieguldījumiem. Kā norāda attīstības komitejas priekšsēdis Ivars Grundmanis, diskusijas radušās metodikas dēļ. Līgums ar Latvijas gāzi noslēgts uz gadu, lai ikreiz nebūtu jāatgriežas pie šī jautājuma, bet jau tagad jāizstrādā formula ilgām laikiem.

NAV VIENS PRET VIENU

„Tarifa izmaiņas vien siltumapgādi nemainīs,” skaidro I.Grundmanis. „Gāze megavatstundās netiek patērēta viens pret vienu, tāpēc jānosaka koeficients. Nopērkot 100 MWh gāzes, nevar saražot 100 MWh siltuma – jāpierēķina zudums

trasē u.tml. Piemēram, Rudbāržos, kur ir tikai viena katlumāja, lai saražotu siltumu, vajag vairāk gāzes, toties tieši ražošanai attiecināmās izmaksas ir mazākas nekā Skrundā, kur jāuztur vairākas kurtuves.”

JĀMEKLĒ INVESTĪCIJAS

Attīstības komiteja vienojusies, ka siltumapgādes sistēmā vajadzīgi uzlabojumi, taču tie nav iespējami vienīgi ar tarifa paaugstināšanu. „Šosezon vēl tiks rēķināts tāpat kā iepriekš, bet tas nenozīmē, ka jautājums vairs nav aktuāls un līdz nākamā gada augustam par to nebūs jādomā,” uzsver attīstības komitejas vadītājs. „Jāpārbauda, kāda ir iespēja samazināt koeficientu, ko uzlabot trasēs, jāmeklē investīcijas. Tas jāņem vērā, apspriežot nākamā gada budžetu. Tarifa paaugstināšana nav izeja. Katrā ziņā ne tajās mājās, kurās ir ievērojams siltuma zudums un jau tagad lieli rēķini.”

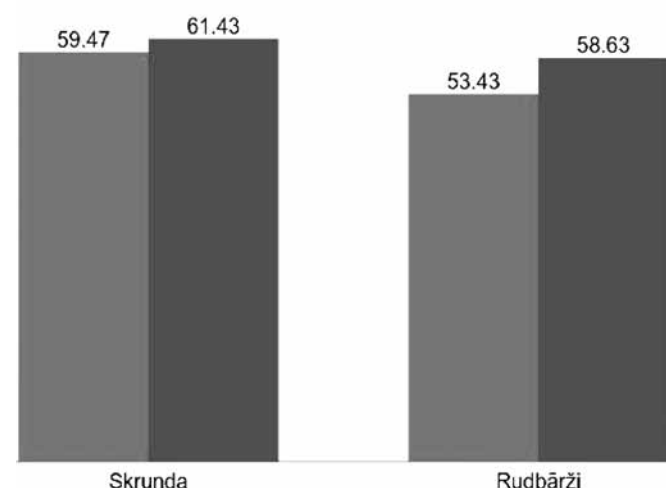
Daina Tāfelberga

Informācija no Skrudas komunālās saimniecības

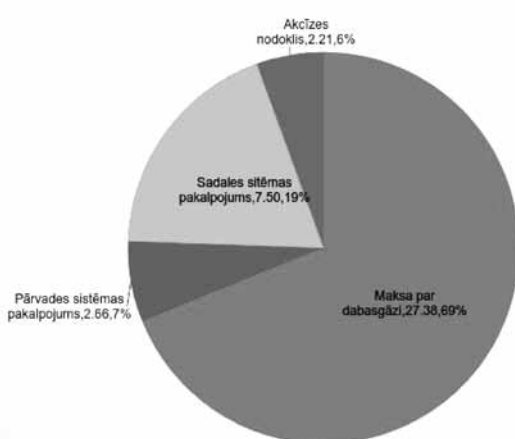
Apkures tarifa pieaugums.

Apkures tarifa izmaiņas 2016.-2017.gada sezonā pret 2017.-2018.gada sezonu

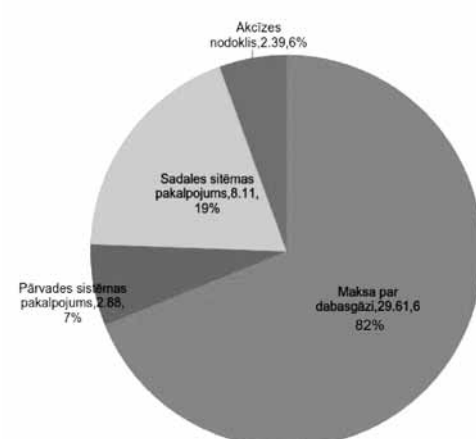
■ Spēkā esošais tarifs EUR/MWh ■ Plānotais tarifs EUR/MWh

Dabasgāzes izmaksu sadalījums SKRUNDĀ.

Dabasgāzes izmaksu sadalījums RUDBĀRŽOS

Projektā *Vide: cik droša cilvēkiem Kurzeme* tematiskos ielikumos varēsiet lasīt rakstu ciklu par ikvienam gan visā Latvijā, gan mūspuses novados svarīgām tēmām. Tās būs: atkritumu šķirošana un apsaimniekošana; sadzīves ķīmijas lietošana un ietekme uz cilvēkiem un dabu; pārtikas drošība; dzeramā ūdens tīrība un problēmas pagastos; atjaunojamā enerģija; elektromagnētiskais starojums un tā palielināšanās mūsdienās; lauksaimniecības ķīmizācija un bioloģiskā saimniekošana; individuālo apkures iekārtu pareiza ekspluatācija; kurināmā dedzināšanas ietekme uz veselību un vidi; vides pieejamība un tās nodrošināšana vecpilsētā. Šoreiz par lauksaimniecības ķīmizāciju un bioloģisko saimniekošanu.

Recepti izraksta arī augiem

LIETO ĶĪMISKI SINTEZĒTAS VIELAS

Normunds Fetters-Fektors, Padures uzņēmuma *Upeskalni AB* vadītājs:

– Lielā saimniecībā bez miglošanas nevar. Arī cilvēks, ja saslīmst, nevar iztikt bez ārsta un aptiekas. Mēs audzējam gan kartupeļus, gan graudaugus. Kartupeļus nododam uzņēmumam *Ādažu cipsi*. Uz Ādažiem sūtām visas mēslojuma un miglošanas kartes – iesniedzam grafiku, ko un kā esam darījuši. Pret lakstu puvi ķīmikālijas tiek lietotas profilaktiski. Kas attiecas uz graudaugiem, nezāles ir – nav variantu. Vērojam, kādā stadijā ir tās un attiecīgais kultūraugs. Katram preparātam paredzēts, kurā labības attīstības stadijā to drīkst lietot. Ja labība ir veselīga, nogaidām un laukus apskatām katru dienu. Nevaru apgalvot par visiem zemniekiem, bet daudzi rīkojas līdzīgi, vismaz tie, kuri mācījušies un lauksaimniecībai pieiet nopietni.

Tas ir tāds pieņēmums: „Nu tik visi laiž uz laukiem ķīmiju!” Tas ir ļoti dārgi. Nevienam to nedara tāpat vien. Mūs neinteresē tas, ko dara visi.

Vērojam pazīmes, konsultējamies ar speciālistiem, paši mācāmies, ir agromoms Kārlis Rumbergs, jauns puisis, nesēn beidzis augstskolu. Ja kaut kas nav skaidrs, brauc konsultants no SIA *Augu aizsardzības serviss*, sadarbojas partneru pieredzējušie agronomi. Tad skatāmies, kādi ir laika apstākļi. Ja ir salna, vējš vai karsta saule – nemiglojam. Tad ņemam speciālistu izrakstīto recepti, sameklējam augam vajadzīgas zāles un dodam stingri pēc priekšrakstiem.

Dzirdēts runājam, ka viss tiek miglots ar raundapu. Jā, to lietojam, bet tikai rudenī, kad labība novākta, jo, lai iznīcinātu vārpatu, daudz līdzekļu diemžēl nav. Bet uz labības to nesmidzinām, kaut gan noteiktās augšanas fāzēs tas ir atļauts. Esam vienojušies, ka to nedarīsim, jo savu zemi mīlam.

Par bioloģisko lauksaimniecību runāt lielā platībā var tikai teoretiski.

Upeskalnu AB vadītājs Normunds Fetters-Fektors: „Ja redzam, ka augiem ir aizdomīgas pazīmes, aicinām pieredzējušus konsultantus, kuri gluži kā dakteri izraksta recepti.”

Tas vairāk ir dzīvesveids, nevis ražošana. Pagājušajā ziemā apmeklējām vairākus bioloģiskos zemniekus, bet parasti šādi tiek audzētas atsevišķas kultūras, piemēram, bioloģiskā ciete. Tad ir fermas ar pilno ciklu: lopī, zālāji, kūtsmēsli.

Ar kūtsmēsliem dažkārt sarežģītāk nekā ar minerālmēsliem – arī tiem jātaisa analīzes, citādi kaitējums var būt lielāks. Augu barošana devas rēķinām tāpat kā ārstēšanā. Taisām ausnes analīzes: skatāmies, kas tur iekšā dzīvo, kas augs. Zinām, cik un kādas barības vielas vajag katrai kultūrai. Analīzes parāda, kas zemē jau ir, mēs trūkstošo pieliekam.

Šogad bija laba kartupeļu raža. Lielākais bumbuļis svēra 1,7 kg – izvārijām, domājot, ka vidus būs tukšs, bet bija tīrs, skaists, garšīgs. Laika apstākļi bija labvēlīgi: kad ražu aizvedām uz Ādažiem, analīzes rādīja, ka nekā nav par daudz vai par maz.

Ziemā apmeklējām gandrīz visus seminārus, arī Latgales pusē, Zemgalē. Nezinu, ko dara mazās saimniecības, bet lielo pārstāvji vienmēr brauc, mēcās, domā. Nevar izdzīvot, ja kaut ko dara pa labi, pa kreisi.

PIEREDZE

MEKLĒJOT VARIANTUS

Piedalās eksperimentā

Reinis Blūms, Rumbas pagasta SIA *Orvilks* pārstāvis: – Audzējam smiltsērķšķu stādus. Ogas ņemam ap divām tonnām sezonā. Pirms gadiem četriem mūsu saimniecībā parādījās kaitēklis – smiltsērķšķu muša. Iesaistījāmies Latvijas Augļkopju asociācijas smiltsērķšķu audzēšanas nodaļas vadītāja Andreja Brūveļa organizētajā eksperimentā, kā ar šo kaitēkli cīnīties, atrodot cilvēkam un dabai diezgan labvēlīgu līdzekli. Šogad parauglaukumus miglojām ar ķīmisku līdzekli, to pašu izmanto pret ķiršu mušu, ko var saukt par smiltsērķšķu mušas māsiņu. Rezultāti no paraugsmidzinājumiem visā Latvijā ir labi. Pagaidām zinām, ka

der tikai šis preparāts. Mūsu plantācijā ķīmisko preparātu lietojam uz vairākiem krūmiem dažādās stādījumu vietās. Institūta *BIOR* pārbaudes liecina, ka ķīmikālijas daļas, kas ogās konstatētas pēc divu reišu smidzināšanas, ievērojot 30 dienu nogaidīšanu līdz ražas vākšanai, ir 4% no Eiropas Savienība pieļaujamā. Jānotrāpa mēnesis līdz ražas novākšanai. Problēmas var rasties tad, ja ogas grib novākt agrāk, jo tās apraud, piemēram, putni. Ja ražas vākšanu var palīdzināt, ar miglošanu problēmu nav. Es ogas novācu pusotru mēnesi pēc miglošanas. Pirms tam centāmies ķīmijai atrast alternatīvu. Izmēģinājām līdzekļus,

kas neiedarbojas tieši uz mušu vai tās kāpuriem, drīzāk to atbaida. Uz dažādu augu ekstraktu bāzes tika izveidoti četri pieci līdzekļi. Piemēram, tiek runāts par biškrēsliņiem kā mušas atbaidītāju. No tiem ar smalkām metodēm iegūts izvilks. Mēģinājām mušu ar to atbaidīt, bet eksperiments izgāzās – pārliecinājāmies, ka tas nedarbojas. Vēl mēģinājām ar koka darvu, jo kaut kur Krievijā kāds to bija atklājis kā ļoti labu smiltsērķšķu mušas atbaidītāju. Salēju darvu traucīnos, sakarināju krūmā, bet atšķirības nekādas. Eksperimentu turpinām. Nesaku, ka bioloģisku līdzekļu nav. Jautājums: kurš un kā to atklās, cik tas būs efektīvi.

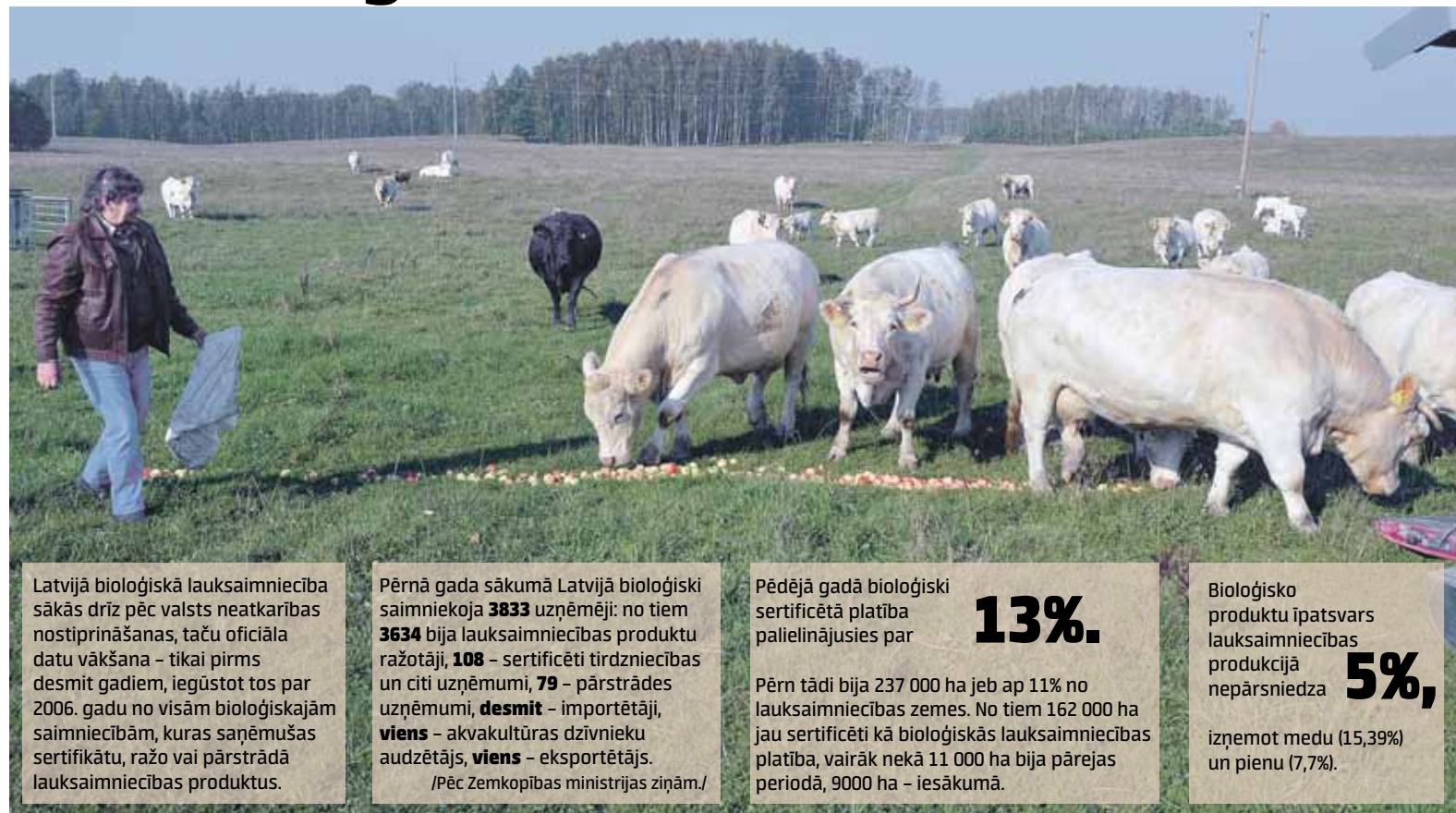
No ĶĪMIJAS UZ BIOLĒGISO SAIMNIEKOŠANU „Nelietojam principā”

Maija Simanoviča, stādaudzētava *Viksieni* saimniece Rendā:

– Smiltsērķšķi mēdz slimot ar dažādām slimībām. Līdz mums atnākušas smiltsērķšķu mušas – tās spēj iznīcināt pat 95% ražas. Krievijā šos augus miglo. Nomiņlot jau var, un mušas nebūs, bet arī ražu nevarēs izmantot. Zināms, ka pie mums miglo teju visu. Katrai kultūrai ir noteikts laiks (karences laiks jeb nogaaidīšana) no miglošanas līdz bridim, kad raža tiek novākta un lietota uzturā. Smiltsērķšķim var iznākt tā, ka tikko miglotas ogas jānovāc, bet karences laiks nav beidzies.

Es ķīmiskos līdzekļus nelietuju savas rūgtās pieredzes dēļ. Kad sākām nodarboties ar audzēšanu, mūsu kadiķiem uzmetās kadiķu-bumbieru rūsa. Lēmām augus glābt un pret rūsu sēni tos nomiglojām. Pēc tam divus gadus mocījās ar ādas problēmām. No tā laika šādus līdzekļus principā nelietojam nekur.”

Kā labāk cilvēkam un zemei

Latvijā bioloģiskā lauksaimniecība sākās drīz pēc valsts neatkarības nostiprināšanas, taču oficiāla datu vākšana – tikai pirms desmit gadiem, iegūstot tos par 2006. gadu no visām bioloģiskajām saimniecībām, kuras saņēmušas sertifikātu, ražo vai pārstrādā lauksaimniecības produktus.

Pērnā gada sākumā Latvijā bioloģiski saimniekoja **3833** uzņēmēji: no tiem **3634** bija lauksaimniecības produktu ražotāji, **108** – sertificēti tirdzniecības un citi uzņēmumi, **79** – pārstrādes uzņēmumi, **desmit** – importētāji, **viens** – akvakultūras dzīvnieku audzētājs, **viens** – eksportētājs. /Pēc Zemkopības ministrijas ziņām./

Pēdējā gadā bioloģiski sertificētā platība palielinājusies par **13%**. Pērn tādi bija 237 000 ha jeb ap 11% no lauksaimniecības zemes. No tiem 162 000 ha jau sertificēti kā bioloģiskās lauksaimniecības platība, vairāk nekā 11 000 ha bija pārejas periodā, 9000 ha – iesākumā.

Bioloģisko produktu īpatsvars lauksaimniecības produkcijā nepārsniedza **5%**, izņemot medu (15,39%) un pienu (7,7%).

„Lopiņam vajadzīga daudzveidīga barība, ko var atrast dabiskā vidē. Tā arī pasargā no slimībām. Kūti turētām govīm tādu iespēju nav, jo maksīgi kombinētā barība nav tik pilnvērtīga,” teic bioloģiskais zemnieks Rihards Valtenbergs.

jamajām augu sugām, citādi nezāles nebūtu pārņēmušas. Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi iznīdē gan vienus, gan otrs – paliek plika zeme.”

„Katrs zemnieks izvēlas, kādas metodes viņš lieto, ja vien tās ir atļautas un nedara slīktu citiem.”

SAVA ROKA SAIMNIEKAM

Pēc saimnieka teiktā, lai arī, lopiņiem piepalīdzot ar dabisku mēslojumu, ganības spēj atjaunoties pašas, sava roka jāpieliek arī cilvēkam. „Zālājs ir kā paklājs – mīkst un tik daudzveidīgs, ka biologam būtu, ko ņemties, lai visas zālītes izpērtu. Te nevar atrast

nevienu plikas zemes gabaliņu, toties, iedurot ar lāpstu, slieku ir ka biezs. Tas ir viens, ar ko bioloģiskā lauksaimniecība atšķiras no konvencionālās. Taču mums tāpat kā citiem ir nedienas ar mežacūkām. No govīm tās nebaidās, nāk un nevajadzīgi uzar lielas platības. Tad ar platu kāpurķēžu traktoru jābrauc pielīdzināt, rūpīgi uzmanot, lai daudzveidīgais zāliens netiek sabojāts. Vēl jāpiestrādā, lai ganības pabarotu, ar tehniku izklieđojot

organiskos mēslus, kas savākti ziemas barošanas novietnēs. Varbūt ar minerālmēsliem process būtu vieglāks, bet labums gan mazāks.”

IZAUDZĒTIKPAT DAUDZ

Netālu no vairāk nekā 600 hektāriem *Valtu* bioloģiski koptās zemes ir arī graudaugu un kukurūzas lauki, kas tiek apsaimniekoti ar intensīvām metodēm, tostarp apstrādāti ar minerālmēsliem. Ar likumu noteiktā buferzona ir desmit metri. Valtenbergi norāda, ka ar kaimiņiem sadzīvojoot draudzīgi – katrs zemnieks izvēlas, kādas metodes viņš lieto, ja vien tās ir atļautas un nedara slīktu citiem. *Valtu* govīm vasarā pietiek ar ganībām, ziemei

pašu laukos tiek sagatavota lopbarība, iztikot bez kombinētās barības iepirkšanas. Graudi paliekot pāri arī nodošana.

Kā saka saimnieks, ja ir lopi, tad ar bioloģiskām metodēm izaudzēt var tikpat daudz, cik ar intensīvajām. „Lopiņam vajadzīga daudzveidīga barība, ko var atrast dabiskā vidē. Tas arī pasargā no slimībām. Kūti turētām govīm tādu iespēju nav, jo maksīgi kombinētā barība, kas jāpērk par dārgu naudu, nav tik pilnvērtīga. Tas attiecināms arī uz lauku mēslošanu ar minerālmēsliem, par kuru ietekmi uz veselību nav pilnīgas skaidrības. Tāpēc bioloģiskas metodes ir ekonomiski izdevīgas – tās, kas sevi pierādījušas kopš seniem laikiem.”

Jāarstē tāpat kā cilvēki

Ilgspējīgu kultūraugu un mežu izmantošanu, to aizsardzību un apriti uzrauga Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD).

AUGSTAS PRASĪBAS

Kā norāda VAAD sabiedrisko attiecību speciāliste Dace Ūdre, regulāri tiek pārbaudīta augu aizsardzības, mēslošanas līdzekļu un substrātu lietošana, augi un to produkti, šķirņu, sēklas un stādāmā materiāla aprīte. Tāpat dienests sadarbojas ar starptautiskām organizācijām, daloties pieredzē. „Arī augiem tāpat kā cilvēkiem vajadzīga ārstēšana, kad tie saslīmūši, bet arī profilakse, lai no slimības pasargātu,” tā D.Ūdre. Ne velti dienesta lozungs ir: „Sargājot augus, sargājam Latviju!” Prasības augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem esot ļoti augstas, bet ievērojami pārkāpumi, kas būtiski kaitētu videi vai pašam lietotājam, pie mums neesot konstatēti.

AIČINA SADARBOTIES

Septembrī VAAD inspektori sāka pārbaudīt lauku saimniecības, lai iegūtu ziņas par augu aizsardzības līdzekļu (AAL) daudzumu, kas šogad veģetācijas laikā izlietots graudaugu tīrkultūrām, lauku pupām un rapsim. Ziņas tiek vāktas 4000 saimniecībās valstī. Izpēti paredzēts beigt decembra vidū. Šādu datu vākšanu reizi piecos gados nosaka Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes regula, lai aprēķinātu veselības un vides risku, kas saistīts ar pesticīdu izmantošanu.

SARŪK KAIMIŅU BŪŠANAS

Mūspuses ļaudis dienestam uzticas arvien vairāk, secina Kurzemes reģionālās nodaļas vadītāja Olīta Vīgule. Pērn tur saņemtas 18 sūdzības, šogad – 26 (pa visu Kurzemi: Talsiem, Ventspilī, Kuldīgu, Liepāju, Saldu). „Taču tādas, ko tiešām varētu saukt par sūdzībām un iesniegtais rakstveidā, bijušas tikai dažas. Mēs izbraucam novērtēt gandrīz katru informāciju, kaut vai tā bijusi telefoniska. Mazāk kļūst gadījumu, kad cilvēki ar sūdzībām cenšas kaimiņiem ierīebt par pārdarījumiem.”

JĀVĒRTĒ INDIVIDUĀLI

No 26 šķiģada sūdzībām 20 bijušas par AAL lietošanu, viena – par to tirdzniecību, divas – par

Valsts augu aizsardzības dienests

Rūpējas, lai:
• būtu nodrošināta bioloģiskā daudzveidība,
• tiktu uzlabota lauksaimniecības produkcija,
• vide būtu pasargāta no augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu iespējamā piesārņojuma, vienlaikus palielinot produktivitāti un nozares konkurētspēju,
• veicinātu sabiedrības veselības drošību.

Administratīvā lietvedība pēc iedzīvotāju informācijas sāka septiņos gadījumos, bet divos – par tādām pārkāpumiem, kas atklājušies, pārbaudot sūdzības, taču ar tām nav saistīti.

mēslošanu. Vienreiz ziņots par nenoplautiem latvāņiem pieguļošajos īpašumos, divreiz – par to, ka mēslošanas līdzekļi nav zemē iestrādāti noteiktā laikā pēc izkļiedis uz lauka. Daudz sūdzību dienests joprojām uzklausa par miglošanu lielā vējā, kad vielas nokļūst vai varētu būt nokļuvušas uz blakus kultūrām un zemēm. Tādas situācijas grūti izvērtēt vizuāli, tāpēc tiek ņemti paraugi un no Latvijas Vides un ģeoloģijas centra pieprasīts vēja ātrums.

Šis ir pirmais gads, kad nav bijis sūdzību par bišu bojāeju AAL dēļ. Vēl šosezon Kurzemē piecas reizes ziņots par šo līdzekļu lietošanu uz ziedošiem augiem.

KĻŪST NEIECIETĪGĀKI

„Katru gadu cilvēki vairāk iestājas par dabas aizsardzību – kļūst neieciētīgāki pret augu aizsardzības līdzekļu lietošanu ūdens tuvumā un aizsargoslās,” secina O.Vīgule. „Šogad bijuši trīs tādi telefona zvani. Ikvienš gadījums mums jāizvērtē, jo pie katra grāvja un urdzņas nav jāievēro desmit metru aizsargjosla. Šīs joslas, ja ūdenstecei tādas ir, iezīmētas katra Lauku atbalsta dienesta klienta kartē. Tikai jāapskatās vai arī jāgrib tās redzēt. Ļoti daudz nupat aizskārusi glifosātu” lietošana, taču atklājas arī gadījumi, kad augu aizsardzības līdzekļi lietoti tādām kultūrām, kurām tie nav reģistrēti. Šogad konstatēti trīs tādi gadījumi.”

* Glifosāts – plaša spektra nezāļu iznīcinātājs; aktīvā viela, ko satur ceturtdaļa herbicīdu, arī populārais raundaps

VIEDOKĻI

Vai iepērkoties pievērsat uzmanību tam, vai produkti ir audzēti bioloģiski?

Ginta Laizāne, strādā lombarā: – To gan ievēroju, ja uz iepakojuma lieliem burtiem uzrakstīts: „Bez E vielām.” Augļus, dārzeņus man atved no laukiem; veikalā nepērku. Tomēr, ja bioloģiskā produkcija būtu stipri dārgāka par parasto, izvēlētos to, kurai pieņemama cena. Vēl skatos, vai ražots Latvijā vai citā valstī, tomēr izvēlos to, kas lētāks.

Inga Reingolde, auklē bērnu: – Tam tieši nepievēršu, bet lasu sastāvdaļas uz iepakojuma. Cenšos pirkt tādu pārtiku, kurā nav pārāk daudz E vielu. Bērnam nepērku saldumus, kuros ir visādas krāsvielas, garšas uzlabotāji. Āboli un dažādi dārzeņi izaug pašiem.

Jānis Pavļivs, strādā kokapstrādē: – Es iepērkos reti. Uzmanību tam it kā pievērsu un labāk izvēlos bioloģisko produkciju. Augļus, dārzeņus pārsvarā iegādājos tirgū.

Krista Šita, mēcās un strādā: – Ne vienmēr iznāk pievērst tam uzmanību, bet cenšos vairāk iegādāties ekoloģisko pārtiku. Ir svarīgi, lai ēdiens būtu veselīgs, lai neestu visādas ķīmijas. Vislabāk man garšo pašaudzēti dārzeņi un augļi, bet, kas pašiem nav, to pērkam veikalā.

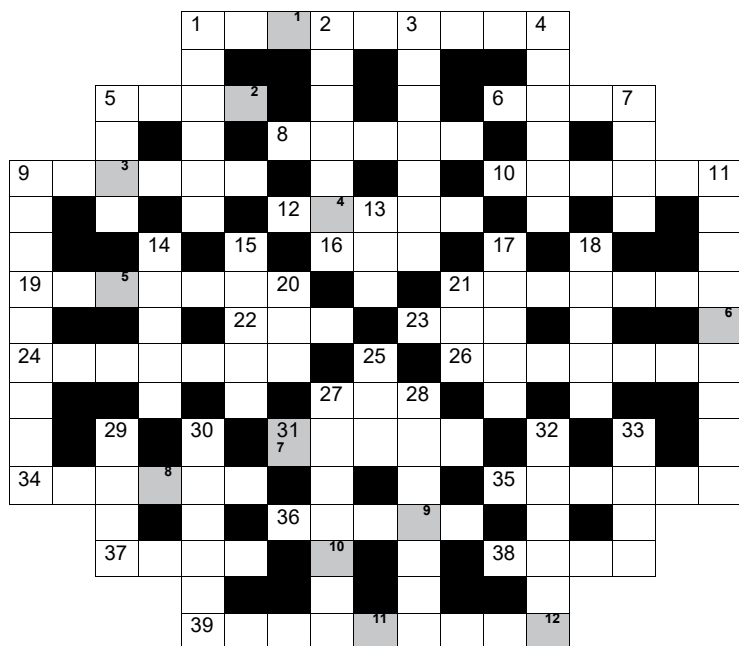
Daina Tāfelberga, Inguna Spulniece, Jolanta Hercenberga, Lāsma Reimanes un Dainas Tāfelbergas foto

Materiāls tapis Latvijas valsts budžeta finansētā mērķprogrammā *Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma*.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsons.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Risinājumu gaidām līdz 11. oktobrim.

Horizontāli: 1. Katoļu baznīcā augstākais amats pēc Romas pāvesta. 5. Juntas plakņu savienojuma līmeniskā šķautne. 6. Skaita mērs – 30 gabalu. 8. Ķermenis, tā apveids, siluets. 9. Apziņas nekontrolēts redzes tēls, ko cilvēks pārdzīvo miegā. 10. Galīga neveiksme, neizdošanās. 12. Velce – sieviešu tērpa apakšējā daļa, kas mugurpusē velkas pa zemi. 16. Sievietes vārds maijā. 19. Glezniecības veids – gleznojums uz caurspīdīga, speciāli apgaismota materiāla. 21. Personas, kurām ir tiesības izvēlēties pavalstniecību. 22. Krūzes rokturis. 23. Zīdītāju un cilvēku ektoparazīts. 24. Plāns, higroskopisks papīrs ar sīki krokotu virsmu, ko lieto kompresēm, tamponiem. 26. Ķīnas oši – simarubu dzimtas koki, kuru lapas Ķīnā un Japānā izbaro zīdvērpēja kāpuriem. 27. Olīvu dzimtas koki Latvijā. 31. Muhamedāņu gavēnis. 34. Caurspīdīgs, ciets materiāls, kas tiek iegūts no kvarca smiltīm un metālu oksīdiem. 35. Maza, slēgta ādas laiva, ko lieto eskimosi. 36. Sievietes vārds februārī. 37. Latīņu alfabēta burts. 38. Augstākās kategorijas organismu sistematikā. 39. Ar ūdenskrāsām darināts mākslas darbs.

Vertikāli: 1. Neliels, augsnē dzīvojošs kukaiņēdāju kārtas dzīvnieks ar samtainu, tumšu apmatojumu. 2. Divspārņi – kukaiņu kārtā; tiem attīstīts tikai vidējais spārnu pāris. 3. Budismā augstākais svētlaimes stāvoklis. 4. Kārta. 5. Seno peruāņu mezglu raksts. 7. Ostas pilsēta Tunisijas austrumos, slavēna kūrortpilsēta. 9. Sarkanā un tumšbrūnā halcedona paveids. 11. Vulkāniskais, stiklam līdzīgs iezis tumšā, gandrīz melnā krāsā, kas veidojies, lavai strauji atdziestot. 13. Laikmets. 14. Laukums senās Romas amfiteātrī, kurā notika gladiatoru cīņas. 15. Seno ēģiptiešu mitoloģijā – Saules dievs. 17. Sermuļu dzimtas plēsējs, kuram uz galvas ir melnbaltas svītras. 18. Plašas iedzīvotāju aprindas. 20. Vēsturiska mērvienība Latvijā garuma mērīšanai. 21. Krāsotāja darbarīks. 25. Žigla, naska. 27. Štats ASV, Klusā okeāna piekrastē. 28. Mākslas darbu sakopojums publiskai apskatei. 29. Ķīnas aktinīdijas auglis ar plānu, sīkiem matiņiem klātu mizu, zaļu mīkstumu un melnām sēklām. 30. Pirmās Bulgārijas valsts galvaspilsēta (681–893). 32. Augstkalnu sistēma Vidusāzijā. 33. Monarhu tituli dažās austrumu zemēs.

Pareizā atbilde: **TELEVIZORS.**

ATBILDES

Horizontāli: 5. Puteklis. 7. Palodze. 9. Piestāvēt. 10. Klons. 12. Sauss. 14. Tomēr. 15. Intars. 17. Stalta. 19. Biedrs. 20. Vilnis. 22. *Fausts*. 24. Kautrs. 26. Lielā. 27. Brist. 29. Stars. 30. Rudzupuķe. 31. Sliekas. 32. Salutēt. **Vertikāli:** 1. Dubulti. 2. Skops. 3. Klēts. 4. Dziesma. 6. Inerts. 7. Pavārs. 8. Stampa. 11. Noteikums. 13. Aplaustīt. 16. Radīt. 18. Talka. 21. Lietus. 22. Formula. 23. Slidas. 24. Kāpurs. 25. Sarīvēt. 28. Triko. 29. Sekls.

Pareizi atbildējuši: Elmārs Derzāvis, Maija Viļuma, Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Skrundas pasta nodaļas kolektīvs, Katrīna Speciusa, Gunta Vāciete (abas pēdējās pareizi atminējušas arī iepriekšējo mīklu).

Pēc balvas redakcijā gaidām **Vizmu Dzalbu.**

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam*, *Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

KONKURSIŅŠ

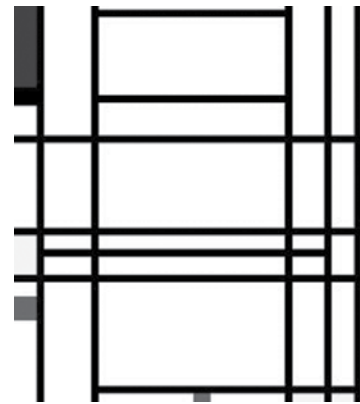
Tēlotājmākslas spēle

132. kārtā
Nīderlandē dzimušais gleznotājs (1872–1944) bija nozīmīgs mākslinieku grupas *De Stijl* dalībnieks un attīstīja tādu nereprezentējošu mākslas stilu kā neoplasticismu. Šī stila gleznās tēlotas vertikāles un horizontāles, krāsās pieļauti tikai trīs pamattoni un trīs pretnostatītās nekrāsas (melna, baltā un pelēkā). Lai saikne ar realitāti zustu vēl vairāk, šis autors gleznām nedeva nosaukumus.

Atbildes gaidām līdz **10. oktobra 12.00: Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks**, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

131. kārtas atbilde: spāņu vecmeistara Fransisko Goijas (1746–1828) grafikas sērija *Kaprīzes*.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Indra Ābelīte, Mārcis Arājs, Aldis Butāns, Intars Gedrovics.

KINO

Vectēvs – starp skatītākajām latviešu filmām

Šovasar mūspusē uzņemta Vara Braslas ģimenes filma *Vectēvs, kas bīstamāks par datoru* Kuldīgas kinoteātrī bijusi pieprasīta – izpelnījies papildu seansus un ierindojies starp vairāk skatītajiem latviešu kinodarbiem.

Bilētas vajadzējis pieteikt jau laikus, jo seansi ātri vien izpirkti, par to pārliecinājās daudzi kuldīdznieki. Kā informē kultūras centrā par kino atbildīgā Irina Ivanova, 27 demonstrēšanas reizēs vectēva, puikas un datora attiecības vērojuši 1749 skatītāji. Uz kinoteātri braukuši arī tuvējo pagastu un pilsētu ļaudis.

Kuldīgā populārākās Latvijas filmas

- *Rīgas sargi* – 2430 skatītāju
- *Svingeri* – 1929
- *Rūdolfa mantojums* – 1800
- *Vectēvs, kas bīstamāks par datoru* – 1749
- *Sapņu komanda 1935 – 1231*

Septembra beigās Latvijā to bija noskatījušies ap 42 tūkstošiem cilvēku un esot krituši studijas *F.O.R.M.A.* filmu rekordi – kopš augusta jau pirmajās trijās nedēļās Vara Braslas jauno darbu redzējuši vairāk ļaužu nekā gada laikā *Mazos laupītājus* (2009) un *Dzīmlai-rūdi-rallall!* (2014).

Filmas kopija vēl šogad atrodas Kuldīgas kultūras centra rīcībā. Vai būs arī kāds visiem domāts seanss, I.Ivanova nesola, taču skolas gan ir aicinātas oktobrī, tostarp brīvlaikā, pieteikt tieši skolēnu grupas (tālr. 63322201). Vairākas mācību iestādes tādu iespēju jau izmantojušas.

Pēdējos gados no latviešu filmām skatītājus Kuldīgā vēl īpaši interesējušas tādas kā *Rūdolfa mantojums* (režisors Jānis Streičs), *Rīgas sargi*, *Sapņu komanda 1935* (abām Aigars Grauba) un *Svingeri* (Andrejs Ēķis).

Vectēvs, kas bīstamāks par datoru ir atklājis Nacionālā kino centra programmu *Latvijas filmas Latvijas simtgadei*. Pavisam tajā ietvertas 16 pilnmetrāžas filmas: sešas spēlfilmas, divas animācijas un astoņas dokumentālās filmas.

Dina Poriņa

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Stāsts vēstulēs

Kuldīgas bibliotēkā pieejama grāmata *Sapnis par Mēnesmeitiņu*. Tas ir emocionāls stāsts vēstulēs par triju cilvēku – Aspazijas (1865–1943), Raiņa (1865–1929) un Olgas Kliģeres (1898–1990) – pieskārienu dzīvei vēsturiski precīzā vietā un laikā. Sarakste aptver laiku no 1924. gada jūlija līdz 1929. gada jūlijam. Vēstuļu kopu papildina O.Kliģeres un viņas māsas Leonīdas Turnes (dzimušas Izandes) atmiņas par Raini un Aspaziju.

LATVIJAS FILMAS LATVIJAS SIMTGADEI

- **26. oktobrī** pirmizrāde Ilonas Brūveres dokumentālajai spēlfilmai *Ievainotais jātnieks* – Brīvības pieminekļa autora, tēlnieka Kārļa Zāles lomā iejūtas aktieris Imants Strads.
- **18. novembrī** pirmizrāde Askolda Saulīša dokumentālajai filmai *Astoņas zvaigznes* (kopā ar publicistu Daini Ivānu) – plašs, vēl nezināms materiāls par latviešu strēlniekiem kā Latvijas vēstures un patriotisma fenomenu.
- Nākamgad** iznāks 13 filmas:
- **janvārī** dokumentālā filma *Turpinājums* (Ivars Seleckis): septiņi bērni dažādās Latvijas vietās sāk iet skolā – izejas punkts, no kura viņu likteni un situāciju valstī atkal pēc septiņiem, 14 gadiem utt. pētīs ikreiz jauns režisors;
- **februārī** spēlfilma *Paradīze '89* (Madara Dišlere): 1989. gada augusts, Atmoda, Tautas fronte, Baltijas ceļš ar četrus mazu meiteņu acīm;
- **martā** spēlfilma *Bille* (Ināra Kolmane): rakstnieces Vizmas Belševicas autobiogrāfiskais stāsts par septiņgadīgās Billes sarežģīto izaugsmi 30. gados;
- **aprīlī** dokumentālā filma *Baltijas jaunais vilnis* (Kristīne Briede, Audrijs Stonis): 60. gadu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas jauno dokumentālistu veikums padomju cenzūras un Hruščova atkušņa laikā;
- **maijā** dokumentālā filma *Mērijas ceļojums* (Kristīne Želve): 2. pasaules kara beigās brīvprātīgā Mērija Grīnberga devās līdzi vilcienam, ar ko vācu armija izveda 700 kastes ar Latvijas mākslas vērtībām, un kopā ar tām atgriezās padomju okupētajā Rīgā;
- **maijā** spēlfilma *Baltu ciltis* (Raitis un Lauris Ābeles): tirgotājs Larss no Gotlandes apceļo zemes, kurās dzīvo kurši, latgaļi, sēļi, zemgaļi, prūši, jātvingi, galindi, augštaiši un žemaiši, kuri 13. gs. sasnieguši augstāko attīstības pakāpi;
- **augustā** dokumentālā filma *Lustrum* (Gints Grūbe): čekas maisi un Stūra māja – Valsts drošības komitejas sistēma, kas 25 gadus traucē Latvijai pieaugt, un jautājums, vai 90. gados nenotikusi lustrācija (atzišanās grēkos) var izrādīties valstij bīstama;
- **septembrī** dokumentālā filma *Kurts Fridrihsons* (Dzintra Geka): nepakļāvīga mākslas personība Padomju Latvijā – paraugš citādi iespējai, nevis skrūvītes loma un attaisnojums, ka „bija tādi laiki”;
- **septembrī** vēsturiska spēlfilma *Tēvs Nakts* (Dāvis Sīmanis): latviešu palīgstrādnieka Žaņa Lipkes drosme, vācu karavīru acu priekšā ar kravas auto no Rīgas geto un piespiedu darba vietām izvedot desmitiem ebreju un iekārtojot slēptuvi savās mājās;
- **oktobrī** komēdija *Homo Novus* (Anna Viduleja): Anšlava Eglīša asprātīgā romāna ekranizācija – pirmajā Latvijas brīvvalstī mākslinieks Juris Upenājs no laukiem ierodas Rīgā iekarot vietu mākslas pasaulē;
- **oktobrī** multfilma *Jēkabs, Mimmi un runājošie supi* (Edmunds Jansons): Rīgas centra zēnam Jēkabam jāpavada *briesmīga* vasara pie radiem nomalē – Maskāčkā;
- **novembrī** multfilma *Saule brauca debesīs* (Roze Stiebra): Saules un Mēness bērniņš – Saules meita – sveicēju ķekatrieku līksmībā no šūpuļiša pazūd. Vajadzīgs cilvēks, kuram tā jāatrod trīs dienās, citādi Tumsas valdniece Selēna viņu pārvērtīs par parastu meiteni;
- **novembrī** spēlfilma *1906* (Gatis Šmits): sociāldemokrātu kaujinieka Pelēkā un ideālistiskas skolotājas, dzejnieces Violetas attiecības.

PAGĀTNE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

GADS AR PADOMJU VARU

1940. gada vasarā Nīkrāces pagasta namā sanāca pagasta aktīvs – bijušie pagrīdnieki Rūdolfs Pērkonis, Krišs Sproģis, Indriķis Anhalts un citi, kuri izveidoja jauno pagasta valdi. Šajā sanāksmē piedalījās arī vecās valdes vīri. Par pirmo priekšsēdētāju iecēla R.Pērkonu. Pēc tam viņu pārcēla uz rajonu par Tautas tiesnesi. Sākot ar 1941. gada martu, par jauno pagasta priekšsēdētāju ievēlēja Indriķi Anhaltu.

LIKUMU „IZVED DZĪVĒ”

Par zemes dalīšanu Nīkrācē atbildēja agronoms J.Bulats, pagasta mērnīks. 1940. gada 29. jūlijā tika izsludināts likums par zemi. Tas noteica, ka zeme, meži un ūdeņi ir visas tautas īpašums. Pēc likuma pasludināšanas valdība nekavējoties ķērās to ieviest. Zemes reforma tika steidzināta tāpēc, „lai jaunajiem darba zemniekiem jau šoruden būtu skaidrs viņu turpmākais liktenis”.

Zemes kopplatība pagastā bija 7682 ha, no tās: aramzeme (56,7%), pļavas (13,5%), ganības (16%), meži (6,8%) un purvi (1%). Saimniecību kopskaits – 330. Lielākas par 30 ha bija 92 saimniecības ar sadalāmo kopplatību 1097 ha. No jauna Nīkrācē ierīkota 71 saimniecība, 13 saimniecībām iedalīti piegriezumi. Zemes dalīšana sāka tikai 14. augustā, bet līdz 14. septembrim visas jaunsaimniecības un piegriezumi jau bija ieprojektēti un nosprausti dabā.

Zemes pieprasītāju gan bija krietni vairāk – 158, bet tie pa lielākajai daļai nebija nopietni apstrādātāji (veci, tādi, kuru vecākiem ir saimniecība, amatnieki, pilsētnieki).

„Darbi noritēja labā saskaņā ar zemes ierīcības komiteju un pagasta valdi. Vecais un jaunais saimnieks draudzīgi sarunājas pie jaunās robežzīmes,” tā zemes dalīšana Nīkrācē aprakstīta laikrakstā *Darba Zemnieks* 1940. gada septembrī.

CITS SATURS

Mācīšana un audzināšana ieguva citu saturu. Tika aizliegts mācīt reliģiju, ieviesta krievu valoda, bet arī dabas parādību un zinātnes atziņu izskaidrošana ieguva jaunu veidu. Skola mācīja „bērniem skaidrām acīm raudzīties dzīvē, saskatīt pašas dzīves un cilvēka iekšējo skaistumu un vērtību”.

MAINĀS SKOLOTĀJI

Pēc padomju varas nodibināšanas skolotāja Kristoviča pārgāja strādāt uz Klosteres 1. pamatskolu, skolotājs Egons Tilts 1940. gada 15. septembrī pārcēlās uz Dunalku, bet Nīkrācē par skolotājiem kļuva Jānis Ciemgalis un arī Paulīna Puriņa, kura nostrādāja tikai vienu gadu. 23. novembrī sāka strādāt militārais skolotājs Elmārs Prauliņš. Bez viņiem vēl bija E.Blūma, E.Rubene un pionieru vadītāja bez skolotājas tiesībām Marta Gurecka. Skolas pārzinis bija J.Blūms.

(Turpmāk vēl.)

Nīkrāces pagasta valdes pirmais priekšsēdētājs Rūdolfs Pērkonis ar ģimeni.

Par Kuldīgu, cīņu ar zaļo pūķi un daudz ko citu

Ik gadu 10. oktobrī ir Pasaules garīgās veselības diena. Kurzemnieks piedāvā psihoterapeita GUNTA KALNIEŠA atmiņas par laiku, kad viņš strādāja Kuldīgā, un arī par psihiatrijas pirmsākumiem.

JAUNA SPECIALĪTĀTE

„Darbā uz Kuldīgu tiku norīkots 1977. gadā pēc Rīgas Medicīnas institūta (pašreizējās Stradiņa universitātes) beigšanas. Pret šādu lēmumu man iebildumu nebija. Pirms tam Kuldīgā biju iegriezies tikai vienu reizi – apceļojot Kurzemi ar motociklu. Pilsēta man patika. Nebija arī daudz variantu, ko izvēlēties, jo jādama par ģimeni – mums jau bija divi mazi bērni.

Specialitāti gan nācās mainīt un vēl kādu laiku mācības turpināt, jo institūtu beidzu kā neirologs, bet Kuldīgas rajona centrālajai slimnīcai vajadzēja psihiatru. Tāds amats lauku rajonos bija ieviests nesen, iepriekšējā psihiatre savus trīs norīkojuma gadus nostrādājis un gatavojās doties uz Rīgu. Psihiatrija mani gan interesēja, gan biedēja. Institutā neilgais mācību cikls nelikās saistošs, un uz šo specialitāti joprojām raudzījies Maskavas psihiatra Vladimira Levi aizraujošo grāmatu iespaidā.”

KLĀT ARĪ NARKOLOĢIJA

„Izrādījās, ka reālajā darbā romantikas nav daudz. Vispirms jau bija jāstrādā ne jau tikai psihiatrijā, kuras definīcija ir – zinātne par psihiskajiem traucējumiem, to profilaksi un ārstēšanu. Kā piedeva līdzī nāca narkoloģija, tāpat arī atkarību profilakse un ārstēšana. No dažādajām cilvēkam piemītošajām atkarībām tālāka narkoloģi saskārās tikai ar alkoholismu: padomju cilvēkam nebija iespēju saslimt ar spēļu vai šopinga atkarību, arī darbāholisms tad nebija modē, jo valsts darbā strādāja tikai tik, cik vajadzēja, bet privāta uzņēmējdarbība bija aizliegta. Tie, kuri neatlaidīgi gribēja sakrāt žigulī-

tim, varēja brīvajā laikā rušināties pa mazdārziņu. Arī mūsdienā ne laime – narkomānija – vēl nebija izplatīta. Maksimālais skaits narkomānu, kuri man tolaik kļuva zināmi, bija trīs: divi kaut kad aizrāvušies ar miega zālēm, bet trešo Veckuldīgas mazdārziņu īpašnieki pieķēruši, krūmos vārot magones uz tūristu pirmsu.”

SLAVENĀ MUCIŅA

„Narkoloģijas kā specialitātes vēsture ir interesanta. No psihiatrijas tā izdalīta 1964. gadā Hruščova laika komunisma celšanas utopijas periodā, lai darbaļaudīm palīdzētu pārvarēt šo pagātnes palieku – alkoholismu. Tāda specialitāte Latvijā ir joprojām atšķirībā no rietumu zemēm, un vajadzība pēc tās nav mazinājusies.

Tajos laikos cīņā ar zaļo pūķi kaut kas jau arī tika darīts. Alkoholisko dzērienu ražošana un tirdzniecība bija valsts monopols (kaut ko tādu mūsdienās esmu redzējis tikai Skandināvijas zemēs). Liela tautas daļa no tā stipri cieta, un par to varēja spriest, ejot garām rindai pie Kuldīgas vienīgā dzērienu veikala *Muciņa*. Bet, tā kā rindas tad bija pie visiem veikaliem, lielu izbrīnu tas nerādīja.

Jāsaka, ka šajā veikalā pa visiem darba gadiem esmu bijis tikai pāris reizi, jo baidījies saskrieties ar pacientiem. Varēja taču būt tā: viņš vēl nesen manā kabinetā apgalvo, ka alkoholu nelieto, es tam noticu, bet te – satiekamies. Es būtu ne mazāk apjucis kā viņš! Bet kur tad tu Kuldīgā vari izvairīties no pacientiem?

Savācis šķūnītī pa vairākiem mēnešiem sakrāto stikla taru, nesu to uz pieņemšanas punktu nodot, un

Neirologs un psihiatrs Guntis Kalnietis 20 gs. 80. gadu sākumā.

tad no kāda rindā stāvētāja gadījās dzirdēt saprotošas replikas (sak’, tomēr mūsu puika) vai kauninošas („Tu arī šeit!”). Taču, ja viņi būtu paskatījušies, kādu taru nodevu, replikas izpaliktu.”

IZKLAIDES ĶĪMISKAJĀ PERĒKLĪ

„Bija tā, ka to, ko stāstīju pacientiem kabinetā un lasīju lekcijās, ņēmu par pilnu (narkologam tā nebūt nav obligāta prasība) un tajos gados alkoholu nelietoju. Bet pānācu to, ka, savas specialitātes dēļ tāpat jau būdams diezgan izolēts, tikai vēl vairāk „atrāvos no kolektīva”, kā toreiz teica. Slimnīcas kolektīvs tiešām bija draudzīgs, un man gāja secen daudzi patīkami brīži, piemēram, relaksācija *ķīmiskajā perēklī*.

Tā sauca kādu pussabrukušu celtni vecajā Padures keramikas cehā. Tur reizi gadā notika rajona sanitāro kopu sacīkstes. Sanitārās kopas bija no ciemu iedzīvotājiem izveidotas un vietējo feldšeru apmācītas civilās aizsardzības

Sanitāro kopu sacensībās Kuldīgas pilskalnā 60. gados.

organizācijas, kas domātas masveida katastrofā, pirmām kārtām, atomkara gadījumam. Sacīkstēs šīs kopas demonstrēja meistarību dažādos uzdevumos. Daļa bija jāpaveic nosacītās radiācijas postījumu un ar ķīmiskajām vielām saindētās zonās vai perēkļos. Mēs, vairāki ārsti, bijām tiesneši. Ārstu sadale notika pēc principa: rentgenologs – uz radiācijas perēkli, narkologs – uz indīgo vielu

perēkli u.tml.

Nu, lūk, sacensību diena bija gara, starp kopām – pauzes, un dakteri, lai *aizsargātos no ķīmiskajām vielām*, paši mēdza ieņemt pa kādam *antidotam**. Bet es... tajā laikā lasīju līdzī paņemto grāmatu.”

* Pretinde

(Turpmāk vēl.)

Gunta Kalnieša un Kuldīgas novada muzeja arhīva foto

PIRMDIENAS VIESIS

Novada rekordu labo Berlīnē

Turlavniece Ludmila Joce nupat Berlīnē ne tikai noskrējusi savu desmito maratonu, bet šajā vieglatlētikas disciplīnā arī labojusi Kuldīgas novada rekordu (3:22:37). Pieredzējušās skrējējas secinājums: maratonu un pusmaratonu viņa turpinās skriet.

Kādi ir iespaidi par skrējieni Berlīnē?

Vispār šim maratonam nebija ļoti labi sagatavojusies. Taču jutu, ka varēju noskriet vēl ātrāk. Godīgi sakot, lūzuma brīdi līdz pat finišam tā arī nesagaidīju – laikam ļoti sataupījos skrējiena pirmajā pusē. No 11 036 sievietēm ierindojos 397. vietā. Liels paldies par atbalstu manai ģimenei un trenerim Aigaram Matisonam!

Kopumā bija vairāk nekā 40 tūkstoši dalībnieku, taču finišēja ap 34 tūkstošiem. Maratons ir viltīgs. Pat no trim topa skrējējiem kenijiešiem viens izstājās.

Vai vēl piedalīsieties?

Ja tik viegli var noskriet, tad plinti krūmos nedrīkst mest.

Cik pusmaratonu, maratonu jau noskriets?

Berlīnes maratons bija desmitais, bet Siguldā bija 88. pusmaratons.

Kur ņemat spēku tik daudziem kilometriem?

Nav grūti, jo tas ir dzīvesveids un vaļasprieks. Es bez skriešanas nevaru – tas stimulē darboties tālāk. Atliek laiks arī darbiem saimniecībā, lai gan tie vairāk gulstas uz vīra pleciem.

Kuldīgas apļos savā vecuma grupā esat lidere.

Jā, vietējie skrējieni jāatbalsta. Nezinu, vai uz pēdējo kārtu paspēšu, jo pa dienu jāpalīdz radiem sakrāmēt malku.

Vai atceraties, kā sākāt

Berlīnes maratonā piedalījās vairāk nekā 40 tūkstoši sportistu.

skriet?

Savulaik biju lielajā sportā, skolā skrēju krosu, bet tikai stadionā. Pēc bērnu dzimšanas to atsāku 1998. gadā tepat Kuldīgā, Krauļu priedēs, kad uz skriešanas seriālu biju atvedusi piecgadīgo dēlu Uģi. Nolēmu arī pati pamēģināt. Pamēģināju (smejas), un nākamgad būs jau 20. gadskārta.

Vai to var visi?

Jā, var visi, tikai jāapzinās, cik daudz to darīt. Noteikti jābūt griebasspēkam. Tāds vārds kā *nevaru* ir jāaizmirst.

Kas palīdz ar padomu?

Man ir Latvijā zināms treneris Aigars Matisons. Esmu iesaistī-

jusies arī viņa šogad nodibinātajā klubā *Matisons Runner's Club* un sacensībās pārsvarā pārstāvu to. Vēl esmu Ventspils maratona klubā un Kuldīgas *Katrīnā*.

Ko nozīmē pārstāvēt klubu – vai tas jūs atbalsta?

Sacensībām Latvijā un ārvalstīs tiek izveidota komanda, kas pārstāv klubu. Pēc katra sagatavošanas līmeņa izstrādāta treniņu programma. Gatavojoties maratonam, nedēļā noskrēju 100–110 km, bet, gatavojoties īsākām distancēm, nedēļā tiek pieveikti ap 70 km.

Kura distance patīk vairāk?

Gan maratons, gan pusmara-

Turlavniece Ludmila Joce pēc Berlīnē noskrietā maratona.

tons ir manējās, kaut gan vairāk šķiet, ka esmu dzimusi maratonam, jo savā vecumā to varu noskriet labi.

Kāda ir konkurence?

Gan Latvijā, gan ārvalstīs tā ir spēcīga. Tagad ļoti daudzi skrien un dara to labi. Savā vecuma grupā uzvarēt nav vienkārši – par vietu jācīnās. Manā grupā Berlīnē bija vairāk nekā tūkstotis sieviešu, tur finišēju divdesmitā.

Vai jāievēro režīms?

Pirms maratona noteikti. Sportistam svarīgi izgulēties, nobriest gan emocionāli, gan fiziski, jo ar spēku vien nepietiks. Arī uz turam jāpievērš uzmanība, pie-

mēram, pirms Berlīnes skrējiena nedēļas pirmajā pusē uzturā bija olbaltumvielas, otrajā – ogļhidrāti.

Kuri skriešanai ir vislabvēlīgākie laikapstākļi?

Man patīk, kad nav saules, ir smidzinošs lietus un plus desmit grādi.

Ko darāt brīvajā laikā?

Rudenī labprāt eju sēnot, ogot. Vasarā atpūšos pie jūras. Brīvā laika jau nav daudz – jāstrādā saimniecībā.

Inta Jansone
Ludmilas Joces arhīva foto

RITENBRAUKŠANA

Kristam izdevusies sezona Viesturs Kazahstānā 22. vietā

Līdz šim karjeras labāko sezonu beidzis Latvijas izlases un Izraēlas komandas *Israel Cycling Academy* šosejas riteņbraucējs, kuldīdznieks Kristis Neilands, kurš Itālijā HC kategorijas viendienas velobraucienā *Tre Valli Varesine* finišējis 72. vietā.

Šīs sacīkstes rīkotas 97. reizi. 192,2 km distance tika sadalīta apļos, katrā iekļauts izteikts kāpums, kā arī tehnisks nobrauciens, asi pagriezieni un likumi. Braucēju vidū bija desmit pasaules tūres komandu sportisti, Itālijas nacionālā komanda, kā arī vairākas profesionālās kontinentālās un kontinentālās komandas. Latviju pārstāvēja valsts čempions K. Neilands, kurš finiša līniju šķērsoja 72. vietā, trīs minūtes un 51 sekundi aiz uzvarētāja. Šis kuldīdzniekam bija sezonas beidzamais starts. Finišu spēja sasniegt vien 108 no vairāk nekā 200 sportistiem. 23 gadus vecais Kristis aizvadījis pirmo no

divām sezonām profesionālajā kontinentālajā komandā *Israel Cycling Academy*. *Kurzemnieks* jau rakstījis, ka kuldīdznieks debitējis pasaules tūres velobraucienos, kā arī ar atzīstamiem rezultātiem izcēlies citās UCI kategorijas sacensībās. Maijā Kristis uzvarēja UCI 1. kategorijas daudzdienu velobrauciena pēdējā posmā Azerbaidžānā. Tad iegūta sestā vieta Slovākijas tūres kopvērtējumā (UCI 2. kategorijā). Jūnijā kuldīdznieks Latvijas čempionātā triumfēja grupas braucienā elites klasē, kā arī bija trešais individuāli. Pēc tam veiksmīgi piedalījās Portugāles tūrē. Eiropā ceturtajā garākajā UCI kategorijas velobraucienā viņš ieguva labākā jaunā sportista kreklu, kā arī divas reizes kāpa uz pjedestāla atsevišķos posmos. Savukārt septembrī Kristis debitēja pasaules čempionāta elites grupas braucienā, kur, lai arī distances beigu daļā zaudēja kontaktu ar līderiem, lielākoties viņš bija peletona priekšgalā.

Kazahstānā piektajā UCI 1. kategorijas velobraucienā *Tour of Almaty* kopvērtējumā 22. vietu ieguva komandas *Rietumu banka-Rīga* riteņbraucējs, kuldīdznieks Viesturs Lukševics.

Šajā gadā sacensību dalībniekus sagaidīja divi posmi kāpumiem bagātā apvidū. Sportistu vidū bija pasaules tūres vienība *Astana*, vairākas profesionālās kontinentālās un kontinentālās vienības, kā arī nacionālās komandas. Latviju pārstāvē-

ja *Rietumu bankas-Rīgas* riteņbraucēji V. Lukševics, Māris Bogdanovičs, Ēriks Toms Gavars un Uldis Ālītis, kā arī šīgada Latvijas vicečempions elites grupas braucienā Kaspars Serģis no vienības *Alpha Baltic/Maratoni.lv*.

Pirmajā posmā 171,2 km distancē Viesturs finišēja 25. pozīcijā. Nākamajā dienā otrajā posmā 160,5 km Viesturs bija 22. vietā, līdz ar to kopvērtējumā no latviešiem tika visaugstāk – 22. vietā.

SPORTA KALENDĀRS

11.X 19.30 Snēpeles centrā – ORIENTĒŠANĀS seriāla *Taciņas* 20. kārtā.
14.X 11.00 Kuldīgas hallē (Piltenes ielā 25) – novada atklātais čempionāts **VOLEJBOLĀ**.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

PĀRDOD

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Iespējams līzings. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (Elvi), tālr. 28378818.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES. Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts: imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

KVIEŠUS, RUDZUS, piegāde. Tālr. 29560864.

SIVĒNUS. Tālr. 28351922.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU.** Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU.** Tālr. 29399939.

Ozola atgriezumu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 63322142.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

Meža **MALKU** visām apkures sistēmām, 25 eiro krāmētā sterā. Tālr. 24957247.

GRANTI, SMILTI. Tālr. 27101850.

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

PĒRK

SIA **Lāses AM** kautuve par labām cenām iepērk **GOVIS, BULLUS, TELES.** Bioloģiski sertificētiem lopiem augstas cenas. Piemaksa par nodoto

lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA **AIBI** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, AITAS, ZIRGUS.** Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

Z/š **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS.** Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Valinda** pērk **GOVIS, BULLUS, TELES.** Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

SIA **Cēsu gaļas kombināts** par augstām cenām iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS.** Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 28770777, 26185703.

TELES. Tālr. 29932803.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS,** traktoru **PIEKABES, INVENTĀRU.** Tālr. 26104984.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

VAJADZĪGI

SIA **Rajaks** (46102003750) – taras kluču **GARINĀTĀJU** laukumā (ar motorzāģi). Tālr. 29143242, 26464576.

Kokapstrādes uzņēmums SIA **Latigma** (40003622132), ražošanas jaudai palielinoties, **AICINA DARBĀ:** iekārtu operatorus, auto *kāristus*, maiņas meistarus, mehāniķi, kurinātāju. Konkurētspējīgs atalgojums. Nodrošinām ar transportu. Tālr. 26368239.

LPKS **ZELTA TELŠ**
IEPĒRK
LIELLOPUS un
JAUNLOPUS.
Augstas cenas. Samaksa
tūlītēja vai ar pārskaitījumu.
Tālr. 26114519.

Latvijas mežsaimnieks – **MEŽUS** ar **ZEMI.** Tālr. 26106212.

ĪPAŠUMUS ar mežu un cirsmas. Tālr. 25770062.

SIA **PRIEDES AG** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS.** Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tālr. 26993794.

NEPĀRDOD, bet izstrādā! Profesionāla mežizstrādes konsultācija, www.proto.lv, tālr. 29434182.

Iepērk **MALKU** (3 m). Tālr. 26125312.

Kuldīgā, Mederu ielā 8, **ĀBOLUS.** Augstākā cena, braucam pakal. Tālr. 22481824.

Alsungā, Liepu ielā 4, **ĀBOLUS.** Tālr. 26528953.

Pārventā, Stendes ielā 15, **ĀBOLUS** sulai. Tālr. 20044321.

ĀBOLUS sulai, transports pa novadu 24/7. Sīkāk pa tālr. 26284210.

Sulas **ĀBOLUS** par labu cenu. Ir transports. Tālr. 27331679.

IZĪRĒ

Dzīvojamās **TELPAS** strādnieku brigādēm, cena pēc vienošanās. Tālr. 26438250, 26377683.

Esi mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā **Kurzemieks**

iesniedz ērti
no sava datora

307 lv

DAŽĀDI

KARATĒ bērniem un pieaugušajiem. Tālr. 26017476.

DARBA AIZSARDZĪBAS pakalpojumi. Tālr. 26533704.

Veic **CELTNIECĪBAS** iekšdarbus, **JUMTA** darbus. Tālr. 27182227.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošānai un cirsmas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

SPIEŽ SULU. Tālr. 29653166.

Tīrām **DZIĻURBUMUS.** Tālr. 29296723.

Tīra un remontē **AKAS.** Tālr. 27448331.

VĒLAS NOMĀT

Labu **ARAMZEMI** āboliņa audzēšanai. Augsta samaksa. Tālr. 29179992.

Kompānija vēlas nomāt **ZEMI** vēja elektrostaciju parka izveidei. Augsta nomas maksa gadā. Tālr. 22552262.

LĪDZJŪTĪBAS

*Aiz tevis dzīvība un gaisma paliek
Un atmiņas kā krāšņs zieds.*

J.Silazars./

Izsakām līdztūlību **SOFIJAS ĀBOLIŅAS** piederīgajiem.

Zelmeņu mājas iedzīvotāji

Tas visskumjākais brīdis, kad mīļa sirds

*Uz mūžiem pārtrūkst un stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās*

mirkst

Un tukšas kā klajums kļūst mājas.

I.A.Vejāns./

Izsakām visdziļāko līdztūlību Inesei un tuviniekiem, EDGARU kapu kalniņā pavadot.

Pensionāru klubīņš **Virši**

*Daudz darbiņi padarīti,
Daudz soliņi izteikti;
Lai nu mīļi Zemes māte
Pārkļāj savu seģenīti.*

I.T.dz./

Izsakām līdztūlību Gaidai un viņas ģimenei, no LAIMONA GECA atvadoties.

3. sekcijas kaimiņi

SIA **KCE** (41203037327) aicina darbā **ELEKTROMONTIERI.**

Piesakies, ja tev ir:

- arodizglītība ar elektromontiera kvalifikāciju vai otrā līmeņa profesionālās kvalifikācijas apliecība (elektrozinībās),
- pieredze elektromontiera darbā,
- B elektrodrošības grupa (vēlama).

CV un pieteikuma vēstuli sūtīt e-pastā: info@kce.lv, tālr. 25444964.

SIA **KCE** (41203037327) aicina darbā **ELEKTROMONTĀŽAS DARBU VADĪTĀJU.**

Piesakies, ja tev ir:

- specializētā tehniskā izglītība vai augstākā izglītība, labas prasmes darbā ar datoru,
- sertifikāts elektromontāžas darbu vadīšanā,
- C elektrodrošības grupa tiks uzskatīta par priekšrocību,
- B kategorijas autovadītāja apliecība,
- pieredze elektromontāžas darbu veikšanā un vadīšanā.

CV un pieteikuma vēstuli sūtīt e-pastā: info@kce.lv, tālr. 25444964.

VESELĪBAS DIENA**Plašs piedāvājums senioriem**

11. oktobrī Kuldīgas kultūras centrā seniori aicināti uz Veselības dienu, kurā bez maksas varēs pārbaudīt veselību.

Kultūras centra 1. stāvā varēs saņemt vienu ieejas karti aktīvās atpūtas nodarbībai un vienu – uz veselības un konsultāciju kabineta. Reģistrācija no 9.30.

No 10.00 seniori aicināti uz dažādām vingrošanas nodarbībām un neparastu meditāciju, darbosies brīvā laika salons, kurā varēs saņemt plecu masāžu, manikīru un roku masāžu, varēs piedalīties aromstudijā, galda un prāta spēlēs, uzzināt par rudens modes jaunumiem un bibliotēkas piedāvājumu.

Savukārt kultūras centra kafējnīca būs pārtapusi par veselīga uztura pieturu: degustācija, praktiski padomi, kā arī iespēja pašiem pagatavot našķus pēc uztura speciālistes Katrīnas Spulniece-Aišpures ieteikumiem.

No 11.00 varēs apmeklēt vairākus veselības speciālistus. Sirds veselības kabinetā piedāvās izmērīt asinsspiedienu, noteikt holesterīna un cukura līmeni. Svāra kabinetā varēs noskaidrot tauku, ūdens, muskuļu un kaulu masas proporcijas organismā, ķermeņa masas indeksu un vielmaiņas ātrumu.

No 11.30 fizioterapeite Vineta Baukše vedīs nūjošanas pārgāji-

nā. Tajā pašā laikā kultūras centra lielajā zālē būs līnijdeju paraugstunda – ikviens varēs izjust ritmu, azartu un kustību prieku.

Kultūras centra kinozālē no 12.00 Rīgas aktīvo senioru aliansē **RASA** rīko **Vecmāmiņu kontaktbiržu** – tajā stāstījums, prezentācijas, ieguvumi (cilvēkus no 50 gadiem biedrība iesaista sabiedriskajā dzīvē, palielinot viņu nozīmi arī politikā un uzņēmējdarbībā, atbalsta veselīgu dzīvesveidu utt.). 13.00 būs saruna iedvesmai **Uzdrikslēties!** ar Kalna svētību kopienas kapelānu Andreju Mediņu.

Dienas beigās 14.30 koncertā dziedās Žoržs Siksa.

DAILES TEĀTRIS

EDVARDS OLBĪJS

KAM NO VILKA KUNDZES BAIL?

Attiecību drāma 2 daļās | Radīto meklējumu cikla „Brīva skatītuve” sētas

Premizāde - 2017. gada 10. oktobrī

Lomās: Agnese Zeltīna, Ivars Auziņš, Elina Avotiņa, Andris Bulis
Režisors - Toms Treinis

Informācija pa tālr. 67294444 Kases darba laiks: 10.00 - 19.00; 5. Sv. 11.00 - 18.00 www.dabrotas.lv

INTERESANTI

Dažāda meditācija iedarbojas atšķirīgi

Dažādi meditācijas veidi maina smadzenes dažādos veidos. Vienā no lielākajiem pētījumiem par tās ietekmi uz smadzenēm Vācijas zinātnieku komanda 300 dalībniekus pētīja deviņus mēnešus. Projekts *ReSource* aptvēra trīs veidu meditāciju, katrai veltot mēnesi. Dalībniekiem tika mācīts ar aizvērtām acīm koncentrēties uz elpu, kontrolēt spriedzi ķermenī, koncentrēties uz piesardzību vai pievērsties tādiem starpniecības veidiem, kuru mērķis ir attīstīt saskarsmes prasmes, piemēram, līdzjūtību. Programmas sākumā un katru trīs mēnešu beigās pētīnieki mērija dalībnieku smadzenes ar dažādiem paņēmieniem, tostarp magnētiskās rezonanses attēliem. Atklāts, ka trīs mēnešos būtiski mainījās atsevišķi smadzeņu apgabali, turklāt tie mainījās atšķirīgi atkarībā no meditācijas veida. „Bijām pārsteigti, cik daudz var notikt trīs mēnešos, jo tas nav ilgs laiks,” skaidroja neiroloģijas pētniece Veronika Engerta.

VĀRDA DIENAS

No 9. līdz 15. oktobrim
 9. Elga (1052), Elgars (217), Helga (235)
 10. Arvīds (2381), Arvis (1464), Druvis (216)
 11. Monta (1770), Silva (567), Tince (19)
 12. Kira (857), Valfrīds (47)
 13. Irma (514), Mīrga (4)
 14. Minna (40), Vilhelmīne (252)
 15. Eda (18), Hedviga (75), Helvijs (164)
Populārākie: Monta un Arvīds.

LAIKA ZIŅAS

<p>ŠODIEN, 9. OKTOBRĪ Dienas garums – 10 st. 53 min. Saule lec 7.44, riet 18.37.</p> <p>Naktī +3°...+4° 3-4 m/s</p> <p>Dienā +8°...+10° 3-4 m/s</p>	<p>RĪT, 10. OKTOBRĪ Dienas garums – 10 st. 48 min. Saule lec 7.46, riet 18.34.</p> <p>Naktī +7°...+8° 3-5 m/s</p> <p>Dienā +9°...+10° 3-5 m/s</p>
--	--

IZDEVĪGI!
 Abonējot *Kurzemnieku* 2018. gadam no 2. līdz 22. oktobrim visās pasta nodaļās, pie pastniekiem, internetā, redakcijā un pa tālruni 67008001 vai 27008001,

ĪPAŠĀ CENA

62 eiro **67,10 eiro**

JAUNAIS – Latvijas simtgadei veltītais – KURZEMNIEKA kalendārs klāt!

To pagaidām varat iegādāties **LAIKRAKSTA REDAKCIJĀ** 1905. gada ielā 19 Kuldīgā (bez tirdzniecības uzņemuma par 3 eiro)

KULDĪGĀ
 • *Zvaigznes* grāmatnīcā
 • veikalā *Dārziņš*
 • Kuldīgas aktīvās atpūtas centrā Rātslaukumā, Baznīcas ielā 5

SKRUNDĀ
 • veikalā *Jumis*

ALSUNGĀ
 • veikalā *Kristīne*

VIRTUVĒ

Katrina Spuleniece- **Aišpūre**, uztura speciāliste

Sēņu ēdienu dažādība

Sēnes jāēd ar mēru: tās satur vitamīnus un minerālvielas, ir bagātas ar šķiedrvielām un olbaltumvielām, tajās maz kaloriju un gandrīz nemaz nav tauku, tomēr īpaša viela hitīns neļauj šīs uzturvielas pilnvērtīgi uzņemt, tādēļ sēnes tiek uzskatītas par smagu pārtiku, kas var izraisīt gremošanas traucējumus.

Jāatceras, ka mežā salasītās jānotīra un jāpagatavo drīz pēc pārņemšanas mājās, jo tās ļoti ātri bojājas, bet, ja grozā tikušas tādas, par kurām nav pārliecības, ka tās ēdamas, labāk tās nelietot.

SĒŅU PLĀCENĪŠI

Vajadzēs: 150 g vārītu vai sālītu sēņu, 10 g sviesta, 15 g sīpolu, 25 g baltmaizes, 25 ml piena, 1 olu, sāli, pētersīļus, 15 g rīvmaizes, 1 ēd.k eļļas cepšanai.

Kā pagatavot: sēnes samal gaļas mašīnā kopā ar pienā izmērcētu baltmaizi, pieliek sviestā apceptu sīpolu, olu, sāli, pētersīļus un samaisa. No masas veido nelielus plācenīšus, apvīļā rīvmaizē un eļļā cep brūnus no abām pusēm. Pasniedz ar kādām piedevām.

SĒŅU, KARTUPEĻU UN ZILĀ SIERA SACEPUMS

Vajadzēs: 1 kg gaiļeņu vai citu sēņu, 1 kg kartupeļu, 150 g zilā siera, 50 g sviesta, 400 g saldā krējuma, sāli, piparus, dilles un pētersīļus.

Kā pagatavot: kartupeļus notīra un sagriež plānās šķēlītēs, sēnes notīra un sagriež, zilo sieru sadrupina un samaisa ar pusglāzi saldā krējuma, tad piejauc atlikušo krējumu. Uz pannas sakarsē sviestu un sēnes apcep, līdz mitrums iztvaikojis, pievieno sāli, piparus un zaļumus. Ņem cepamo formu (stikla vai keramisko) un iesmērē ar sviestu. Formā kārtu pusi no kartupeļiem, apber ar sāli. Virsū liek saceptās sēnes un pārlej daļu krējuma. Tālāk liek virsū pārējos kartupeļus, apsāla un pārlej ar atlikušo krējumu. Cepamajam traukam pārliet foliju un liek cepeškrāsnī 200 grādos 30 minūtes. Tad noņem foliju un cep vēl apmēram 30 minūtes, līdz kartupeļi mīksti un apcepušies.

IESPĒJA

Sociālais uzņēmums un biznesa sadarbība

8. novembrī Rīgā astoto reizi notiks Sociālās uzņēmējdarbības forums. Iedvesmas stāstos, prezentācijās un diskusijās par trim nozīmīgām tēmām – nodarbinātība, sadarbības modelis *business biznesam* un spēcīgas kopienas – tiks meklētas idejas abu uzņēmējdarbības veidu partnerībai.

„Ir daudz neizmantotu iespēju – sociālajiem uzņēmumiem* ir, ko piedāvāt tradicionālajiem, savukārt tie savu vajadzību vai problēmu risināšanai var sociālo uzņēmumu vidū atrast ilgstošas sadarbības partnerus,” uzsver Madara Ūlande.

Forumā par darbu stāstīs sociālie uzņēmumi *DP Production*, Koka arhitektūras fonds (Kalnciema kvartāls), Humusa komanda un populārā Latvijas vecāku organizācija *Mammamuntetiem.lv*. Pieredzē dalīsies ielu sporta un kultūras kustība *Ghetto Games* un jaundibinātā atlases platforma *Up Matched*, kas ar tādu tehnoloģiju kā *čatbots* (datorprogramma, kas simulē sarunu jeb *čatu*) jauniešus ar viņu talantiem saved kopā ar piemērotākajiem darba devējiem. Bet tradicionālā biznesa vajadzības un redzējumu par sabiedriskajiem izaicinājumiem atklās *Accen-*

ture Latvia un *SEB* banka.

Pieredzē dalīsies arī pārstāvji no Zviedrijas, Dānijas un Itālijas uzņēmumiem. Forums notiks RISEBA Arhitektūras un mediju centrā *H2O 6*, Durbes ielā 4. Ir dalība maksa; biļetes līdz 5. novembrim var iegādāties vietnē www.e-kase.lv. Pilna programma: www.socialauznejdarbiba.lv/programma.

* **Sociālais uzņēmums** – tā galvenais nolūks ir sabiedriskas ietekmes radīšana, nevis īpašnieku peļņa. Tas ražo preces vai sniedz pakalpojumus un peļņu izmanto sabiedriski nozīmīgiem mērķiem.

Jana Sūruma

FESTIVĀLS

Makšķerēs jūras krastā

4. novembrī Jūrkalnē, Muižupītē, no 10.00 līdz 20.00 notiks septītais festivāls jūras makšķerēšanā no krasta un Latvijas čempionāts jūras makšķerēšanā tautas klasē.

Sacensībās piedalīsies komandas ar diviem dalībniekiem. Katrai krasta joslā tiks ierādīta 40 metru darbības zona. Ūdenī drīkstēs iebriest ne dziļāk, kā to pieļauj īsie zābaki. Augstāko vietu Latvijas čempionātā

iegūs komanda ar lielāko loma svaru. Vienāda svara gadījumā priekšrocība būs tai, kuras lomā ir mazāk zivju. Komandas, kuras izcīnīs pirmo, otro un trešo vietu, saņems piemiņas kausus, čempionu medaļas un balvas. Tiks pasniegtas arī pārsteiguma balvas. Rezultāti palīdzēs noteikt kandidātus Latvijas izlasei jūras makšķerēšanā.

Galvenais tiesnesis – Egļš Draudiņš. Pasākumu organizē

tūrisma biedrība *Jūrkalnes dzintarkrasts* sadarbībā ar pagasta pārvaldi un Latvijas Makšķerēšanas sporta federāciju. Atbalsta SIA *Salmo* un *Copeslietas.lv*. Pieteikties var līdz 15. oktobrim. Festivāla nolūks ir plašā makšķernieku sabiedrībā popularizēt jūras zivju makšķerēšanu, arī vides aizsardzību un tās sakopšanu, dalīties pieredzē.

Dora Pļavniece